

Оцена одржавања реалне вредности капитала заснива се на упоређењу индекса нето сопственог капитала и индекса раста цена на мало.

$$\text{Индекс нето капитала} = \frac{\text{Нето капитал на крају године (текућа)}}{\text{Нето капитал на почетку године (претходна)}} \times 100$$

$$\text{Индекс цена на мало} = 100 + \text{стопа инфлације}$$

Нето сопствени капитал (класа 3 у билансу стања) представља сопствени извор финансирања. Приликом анализе одржавања реалне вредности капитала нето капитал се утврђује као разлика између укупног сопственог капитала и евентуалног губитка изнад висине капитала (*таб. 6*). Евентуални губитак до висине капитала (текуће и претходних година - *група 35; АОП 0412*) већ је одузет од износа капитала исказаног у пасиви БС (*АОП 0401*), тј. представља одбитну ставку. Појава позиције „губитка изнад висине капитала“ мало је вероватна код појединачних предузећа, јер би то значило да предузеће има негативан капитал, односно да је изгубило сав сопствени капитал и још део позајмљеног (туђег) капитала. У нормалним условима пословања се то тешко може десити, јер би менаџмент, власници, банке и други повериоци, вероватно нешто предузели пре тога, макар то био и стечај. Може да се појави у нерегулисаним и неконтролисаним условима пословања (нпр. ратним, транзиционим, велике економске кризе и сл.), када предузеће за релативно кратко време практично банкротира. Губитка изнад висине капитала се може појавити код анализе збирних биланса (нпр. за сва пољопривредна предузећа Војводине, јер међу њима можда има и предузећа са негативним капиталом), али код појединачних је врло ретко. У нашим примерима (као и оним на вежбама и тестовима) ова позиција се неће појављивати, што значи да ће вредност нето капитала бити увек једнака вредности капитала исказаној у билансу стања (*АОП 0401*).

Просечан раст цена на мало на годишњем нивоу (децембар текуће према децембру претходне године) изражава се „индексом раста цена на мало“, као општеприхваћеним мером инфлације. На пример, ако је индекс раста цена на мало у текућој години 104,3 то значи да је „стопа раста цена на мало“ била 4,3% (104,3 – 100). Ово је истовремено и „стопа инфлације“ за текућу годину. Или на пример, ако знамо да је стопа инфлације у претходној години била 7,6% онда то значи да је индекс раста цена на мало био 107,6. Дакле, индекс раста цена и стопа инфлације показују исту ствар, односно представљају исте показатеље, само различито изражене⁵⁷. Индекс раста цена на мало представља, у ствари, просечан раст малопродајних цена производа и услуга за годину дана.

⁵⁷ Погрешно је рећи (што студенти неретко чине) „индекс стопе инфлације“ или „индекс раста инфлације“.

Инфлација се мери по тачно одређеној методологији Републичког завода за статистичку, која се заснива на праћењу кретања малопродајних цена одређеног броја одабраних производа и услуга (око 500). Инфлација се може мерити и растом свих цена (на велико и на мало), као и растом цена индустријских производа и сл. Постоје разлике у одређеним земљама, али је наведени начин преко „раста цена на мало“ најчешћи.

Табела VII-7. Анализа одржавања реалне вредности капитала

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	П О З И Ц И Ј А	АОП	"ПАНОНИЈА"		"СРЕМ"	
			претходна	текућа	претходна	текућа
Класа 3	1. Нето капитал	0401	2.204.460	2.277.908	1.458.319	1.495.911
	2. Индекс нето капитала		97,6	103,3	96,2	102,6
	3. Индекс цена на мало (100 + стопа инфлације)		107,6	104,3	107,6	104,3

Предузеће „Панонија“ је у текућој години смањило реалну вредност капитала за **1,0** индексних поена (103,3 – 104,3). У 2018. години забележено је смањење реалне вредности капитала за чак 10,0% (97,6 – 107,6).

Конкурентција, такође, бележи смањење реалне вредности капитала у текућој години (за 1,7 индексних поена), док је у претходној години она смањена за 11,4 индексних поена (96,2 – 107,6).

5. АНАЛИЗА РЕПРОДУКЦИОНЕ СПОСОБНОСТИ

Репродукциона способност предузећа је способност да се из сопствених средстава финансира репродукција, при чему се разликује **проста** и **проширена** репродукција.

Ако предузеће из средстава за репродукцију може најпре да успостави дугорочну финансијску равнотежу, а потом из остатка да финансира обнављање сталних залиха на непромењеном нивоу и замени дотрајала основна средства (при чему је опрема најзначајнија, јер по правилу најпре доспева за замену), сматра се способним да из сопствених средстава финансира просту репродукцију. Финансијска равнотежа мора прво да се успостави, јер би се претходним улагањем нето средстава за репродукцију у набавку основних средстава још више погоршала финансијска равнотежа. Тиме би се додатно угрозила ликвидност, која је ипак приоритетна.

Проширена репродукција подразумева не само обнављање основних средстава и сталних залиха на непромењеном физичком обиму већ и набавку нових основних средстава и сталних залиха што повећава физички обим пословања. Репродукциона способност предузећа условљена је:

- висином финансијског резултата,
- структуром основних средстава са становишта рока трајања,
- дужином амортизационог периода основних средстава,
- рационалности управљања залихама,
- висином оснивачког сопственог капитала и
- одржавањем реалне вредности сопственог капитала у условима инфлације⁵⁸.

⁵⁸ Родић и сар, 2007, стр. 301.

Репродукциона способност **стопом средстава за репродукцију**, која се добија из односа расположивих новчаних средстава за финансирање репродукције и просечно коришћених укупних средстава (укупне активе) (*таб. VII-8*). Анализа репродукционе способности заснована искључиво на билансним подацима има озбиљна ограничења у погледу могућности обезбеђивања неопходних података. У литератури се обично разликују бруто и нето средства за репродукцију:

- **Бруто** средства - за репродукцију у основи чини збир: акумулација (део нето добити који остаје у предузећу), трошкова амортизације и дугорочних резервисања, и износ наплаћене главнице дугорочних пласмана.
- **Нето** средства - за репродукцију добију се ако се бруто средства умање за износ отплаћених дугорочних зајмова и евентуално откупљених сопствених акција.

Овако дефинисана нето средства за репродукцију представљају нето новчани прилив из пословања (*Cash Flow*). Као што је већ истакнуто, нето средства за репродукцију слободна су за улагање у основна средства и сталне залихе уз услов да постоји дугорочна финансијска равнотежа.

Табела VII-8. Анализа репродукционе способности

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	П О З И Ц И Ј А	АОП	"ПАНОНИЈА"		"СРЕМ"	
			претходна	текућа	претходна	текућа
	1. Нето добитак (губитак)	1055 (1056)	277.705	135.520	130.697	-77.287
54	2. Трошкови амортизације и резервисања	1020+1023	124.188	130.498	112.006	171.227
	3. Бруто средства за репродукцију (1 + 2)		401.893	266.018	242.703	93.940
	4. Просечна укупна средства*		5.262.804	4.892.404	4.207.126	3.810.172
	5. Стопа бруто средстава за репродукцију [(3 / 4) x 100]		7,64	5,44	5,77	2,47
	Дугорочна финансијска равнотежа		1,049	1,135	1,001	0,994
	Стопа отписаности опреме		57,5%	59,9%	58,3%	61,1%

* Утврђују се као проста аритметичка средина укупне имовине (тј. укупне активе) две узастопне године. За текућу годину: $(4.964.909 + 4.819.898) / 2 = \mathbf{4.892.404}$ динара.

Средства за репродукцију (посебно у нето износу) није могуће прецизно квантификовати само на основу билансних података. Прво, не може се тачно утврдити који део нето добитка ће остати у предузећу као акумулација за увећање сопственог капитала, јер органи управљања одлуку о томе доносе након предаје биланса. Друго, из биланса се не види тачан наплаћене главнице дугорочних финансијских пласмана, односно отплаћене главнице дугорочних обавеза. Због ових ограничења, као и због једноставности рачунања, ми смо средства за репродукцију рачунали као збир само добити/губитка и трошкова амортизације и резервисања (*на писменом урадити исто*). У овом случају је износ бруто и нето средстава за репродукцију исти (*таб. VII-8*).

Приликом оцене репродукционе способности, треба имати у виду да један део амортизације има карактер допунске акумулације који се може користити за трајна улагања исто као и редовна акумулација. Ипак, висина и расположивост овог вида

акумулације зависи од доста фактора односно услова (да су вредновање основних средстава и обрачун амортизације реално постављени, да нема пропуштене амортизације у условима инфлације, да се замена основних средстава врши сукцесивно и равномерно итд.) (о овоме је било речи у поглаљу II тачка 7).

Код оцене репродукционе способности превасходно треба водити рачуна о могућности обнављања дотрајале опреме, јер она доспева за замену много брже него грађевински објекти, док биолошка средства имају свој природни циклус обнављања. Из биланса није могуће утврдити проценат отписаности опреме, а поготову не тачну вредност опреме која следеће године треба заменити. У *Статистичком анексу* постоје само збирни подаци о проценту отписаности за укупне „Некретнине, постројења и опрему“, али не појединачан податак само за опрему. Интерни аналитичари наравно располажу свим неопходним подацима.

У имениоцу формуле за израчунавање репродукционе способности налази се вредност свих основних средстава, а то значи и пољопривредног земљишта које се не амортизује, тј. не доприноси укупном збиру расположивих средстава за репродукцију. Истовремено, земљиште не губи вредност и не мора се замењивати. С обзиром да земљиште, по правилу, представља значајан сегменту имовине пољопривредних предузећа, то значи да битно умањује стопе репродукционе способности у пољопривреди. У нашем примеру, пољопривредно земљиште чини 14,9% укупне имовине (активе) предузећа „Панонија“, што снижава стопу репродукционе способности за око 1%. Заједно са грађевинским објектима земљиште чини 29,7% укупне активе, док опрема вреди тек 543.403 хиљ. дина, или 11,45 укупне активе. Ово указује да приликом оцене не треба гледати само добијену стопу репродукционе способности, већ и друге факторе од којих то зависи.

Предузеће „Панонија“ је остварило релативно скромне стопе бруто средстава за репродукцију у обе посматране године, уз тенденцију смањења (5,44%; односно 7,64%). За одговор на питање: „да ли ово предузеће способно да самостално финансира репродукцију?“, неопходно је размотрити и друге релевантне факторе, односно услове. Дугорочна финансијска равнотежа је врло повољна (тј. значајно померена ка дугорочним изворима финансирања, предузеће има 398.139 хиљ. дин вишка дугорочних извора), што је јако важно, јер расположива средства за репродукцију (266.018 дин) не мора трошити на успостављање равнотеже. Остаје да видимо да ли предузеће може заменити дотрајала основна средства, пре свега опрему.

Оно што забрињава јесте релативно висока стопа отписаности опреме у обе године (59,9%; односно 57,5%), али је битнији податак колико је тачно опреме стигло за замену следеће године. У билансима тај податак не постоји, али претпоставимо да се замена врши углавном континуирано, сваке године око 10% вредности опреме. За те намене је у следећој години потребно: вредност опреме $543.403 : 0,599 = 907.184$ хиљ. дин - је набавна вредност нове опреме; 10% од ове вредности је 90.718 хиљ. дин што представља износ који треба уложити у замену дотрајале опреме. Преосталих 175.300 хиљ. дин средстава за репродукцију ($266.018 - 90.718 = 175.300$) може искористити за замену других основних средстава. У конкретном случају, то је више него довољно да се замени око 20% основног стада и вишегодишњих засада (потребно око 25.000 хиљ. дин) и око 10% грађевинских објеката (потребно око 142.000 хиљ. дин, ако је просечна отписаност 50%).

Након свега предузећу ће преостати још око 8.300 хиљ. дин за евентуалну отплату главнице дугорочних обавеза које евентуално стижу следеће године.

Претходни обрачун важи уз претпоставку да „Панонија“ у следећој години има неутралан нето новчани ток (Cash Flow) по основу наплате главнице дугорочних финансијских пласмана наспрам отплате главнице доспелих дугорочних обавеза. Ови подаци не постоје у билансу (па смо претпоставили неутралан утицај), али ће их интерни аналитичари свакако узети у обзир, јер могу бити врло важни за коначну оцену репродукционе способности. Судећи према билансним подацима за претходну годину, који показују да има 1.000 хиљ. дин. дугорочних пласмана, према 951.518 хиљ. дин дугорочних кредита, реално је очекивати негативан однос (новчани ток). Може се реално претпоставити да то неће угрозити репродукциону способност предузећа, јер поред наведене резерве од 8.300 хиљ. дин, извесно је да и код грађевинских објеката постоји значајна резерва, јер је мало вероватно да ће предузеће следеће године мењати 10% вредности објеката.

На основу претходних аналитичких разматрања, може се рећи да је предузеће „Панонија“ ипак **способно** да самостално финансира сопствену репродукцију. Цео претходни обрачун се заснива на приближним односно процењеним вредностима, са намером да се покаже методологија анализе, док само интерни аналитичари у предузећу имају тачне податке и могу извести прецизне обрачуне, односно дати поуздану оцену репродукционе способности.

Предузеће „Срем“ има врло ниску стопу бруто средстава за репродукцију у текућој години 2,47%, што уз поремећеност финансијске равнотеже (која није велика, али постоји) и високу стопу отписаности опреме (61,1%) указује на потенцијалне проблеме овог предузећа. Наиме, недостајући дугорочни извори финансирања нису велики (13.806 хиљада динара) и може се очекивати да ће предузеће успети да успостави финансијску равнотежу, али тешко да ће успети да замени дотрајалу опрему и друга основна средства.

Нето средства за репродукцију могу да буду и **негативна**, што се јавља у случају када је губитак већи од амортизације и осталих прилива средстава за репродукцију. То је јасан показатељ да предузеће сигурно није способно да из сопствених средстава финансира ни просту репродукцију.

* * *

Извршена анализа показује различит квалитет појединих показатеља финансијског положаја посматраног предузећа „Панонија“. Оцене се крећу у распону од прихватљив/задовољавајући до добар. Нема индикатора који су „лоши“, али ни оних који су „јако добри“. Финансијска равнотежа, као један од кључних фактора финансијског положаја, је добра, док се за остале може рећи да су на прихватљивом нивоу. Генерално, финансијски положај овог предузећа може се оценити као **прихватљив**.

Конкурентско предузеће „Срем“ има знатно веће проблеме са финансијским положајем (висока стопа задужености, ниска стопа репродукционе способности). При том, угрожена репродукциона способност (као најважнији индикатор, јер обједињује већину других показатеља) представља најслабију тачку. Због тога се финансијски положај конкуренције генерално може оценити *умерено лошим*, са приметном тенденцијом побољшања.

Претходном анализом дата је дијагноза стања и кретања најважнијих параметара финансијског положаја, и изведена сумарна оцена финансијског положаја у целини. Тиме посао аналитичара не завршава, следећи корак је да се размотре решења и дају алтернативни предлози за побољшање финансијског положаја (*о томе више на мастер/докторским студијама*).

6. АНАЛИЗА СТРУКТУРЕ И УСКЛАЂЕНОСТИ ИЗВОРА СРЕДСТАВА

Извори показују на који начин су средства прибављена, тј. одакле средства потичу. Билансно посматрано извори су сврстани у пасиву биланса стања. Сви извори се према критеријуму трајности могу поделити на:

1. трајне изворе (капитал)
2. изворе привременог карактера (обавезе -дугорочне и краткорочне).

Према критеријуму сопствености извори се могу поделити на:

1. сопствене изворе (капитал)
2. туђе изворе (обавезе).

С правне тачке гледишта, пасива односно извори представљају обавезе, јер морају бити враћени. Капитал као сопствени и трајни извор такође може доспети за враћање у случају ликвидације предузећа, тј. тада би га требало вратити власницима.

Средства и извори средстава морају бити исте величине (**Актива = Пасива**), што је и логично, јер сва средства морају имати свој извор прибављања, тј. морају однекуд потицати.

Пожељно је са становишта предузећа да је у структури извора што већа заступљеност сопствених извора, али сасвим природно морају постојати и туђи извори средстава (*о овоме се више говори код анализе задужености*).

Дугорочна резервисања представљају дугорочну обавезу, али специфичну врсту обавезе, које предузеће самостално формира за потребе будућих улагања/расхода.

Пресецање биланса је метода анализе финансијске ситуације предузећа која има за циљ да оцени усклађеност структуре извора по року распољивости, са структуром средстава по року везаности. Проверава се, дакле, правилност коришћења извора средстава.

Усклађеност средстава и њихових извора проверава се, у суштини, и код анализе финансијске равнотеже. За ове потребе се у новије време често користи метод „пословно-аналитичких показатеља“ (*индикатори хоризонталне финансијске структуре и други*). Ипак, метод „пресецања биланса“ је у неким случајевима погоднији јер даје бољи и јаснији преглед усклађености појединих сегмената активе и пасиве.

Треба најпре утврдити да ли је сваки од облика средстава у активи покривен адекватним изворима у пасиви, колика су одступања и каквог карактера. Односно, да ли су извори средстава правилно употребљени. На пример, неправилно је да се из краткорочних кредита финансира прибављање сталне имовине (грађевинских објеката, трактора, система за наводњавање и других постројења и опреме. Краткорочним

кредитима треба финансирати краткорочно везана средства, тј. превасходно обртну имовину.

Проверава се, дакле, усклађеност структуре извора са структуром средстава, а не обрнуто. Због тога се намеће потреба рашчлањавања биланса на одређени број подбиланса. Биланс се хоризонтално дели на подбилансе, а затим се анализа финансијске ситуације врши кроз анализу појединих подбиланса (*таб. VII-9*).

Збирни преглед показује да код предузећа „Панонија“ у текућој години постоји неусклађеност структуре средстава и извора у износу од 398.139 хиљада динара, или **8,3%** укупних извора финансирања ($398.139 / 4.819.898 \times 100$). У овом случају се не може говорити о „неправилном коришћењу извора“. Ради се о повољној финансијској структури предузећа, с обзиром да су дугорочни извори већи од дугорочно везаних средстава за 398.139 хиљада динара. У овом износу су краткорочно везана средства финансирана из дугорочних извора (капитал и дугорочне обавезе), што је позитивно због тога што се краткорочна средства пре мобилишу (претварају у новац) него што ће дугорочни извори финансирања доспети на наплату. Другим речима, постоје основни предуслови за одржавање ликвидности предузећа. Наравно, ово је повезано са оценом финансијског положаја предузећа.

Претходно изнета оцена о „доброј финансијској структури“ је генерална/општа. То не значи да предузеће нема никаквих проблема у домену финансијске ситуације, или да ће у сваком моменту успети да одржи ликвидност. Интерни аналитичари овај проблем треба да посматрају знатно аналитичније, да изврше детаљне анализе и дају прецизније оцене и закључке. Дугорочно везана средства, као и дугорочни извори су, по правилу, врло хетерогене категорије. Исто важи и за краткорочна средства и изворе. На пример, у оквиру дугорочно везаних средстава могу да постоје: земљиште које се не амортизује, тј. не трансформише се у новац осим у случају продаје, затим грађевински објекти са роком трајања (имобилизације средстава) од 30 година, али и опрема која ће за замену стићи за 8 година као и она за пар година. Са друге стране, у оквиру дугорочних извора имамо капитал као трајни извор, али и кредите са роком доспећа од 2 до 10 година (мало је вероватно да има кредит са дужим роком доспећа). Логично би било да су земљиште, вишегодишњи засади и грађевински објекти бар већим делом покривени сопственим капиталом, а да се дугорочни кредити користе за финансирање остале сталне имовине (опreme, основног стада, сталних залиха и др.). То је тешко постићи и ретко се сусреће у пракси домаћих пољопривредних предузећа. Наше модел предузеће „Панонија“ је изузетак по овом питању, с обзиром да је капитал више него довољан за покриће земљишта, објеката, опреме и вишегодишњих засада.

Табела VII-9. Пресецање биланса предузећа „Панонија“

(у 000 РСД)

А) ПОДБИЛАНС ДУГОРОЧНИХ СРЕДСТАВА

Позиција	Износ	Позиција	Износ
1. Неуплаћени уписани капитал	0	1. Капитал	2.277.908
2. Нематеријална имовина	5.189	2. Дугорочна резервисања	7.371
3. Основна средства	2.399.862	3. Дугорочне обавезе	1.067.782
4. Дугорочни фин. пласмани и потр.	7.714		
5. Залихе - сталне	542.157		
Укупно	2.954.922	Укупно	3.353.061

Б) ПОДБИЛАНС КРАТКОРОЧНИХ СРЕДСТАВА

Позиција	Износ	Позиција	Износ
1. Краткорочна потраживања	1.099.531	1. Обавезе из пословања и примљени аванси	688.871
2. Краткорочни фин. пласмани	362.829	2. Краткорочне финансијске обавезе	746.292
3. Готовина и еквиваленти	18.173	3. ПВР, ПДВ и остале обавезе	31.674
4. АВР и остало	22.670		
Укупно	1.503.203	Укупно	1.466.837

В) ПОДБИЛАНС ФИКТИВНИХ СРЕДСТАВА

Позиција	Износ	Позиција	Износ
1. Одложена пореска средства	361.773	1. Одложене пореске обавезе	0
Укупно	361.773	Укупно	0

УКУПНА АКТИВА:	4.819.898	УКУПНА ПАСИВА:	4.819.898
-----------------------	------------------	-----------------------	------------------

Подбиланси	Средства	Извори	+	-
1. Дугорочна средства	2.954.922	3.353.061	398.139	
2. Краткорочна средства	1.503.203	1.466.837		36.366
3. Фиктивна средства	361.773	0		361.773
Укупно	4.819.898	4.819.898	398.139	398.139

Као и код других анализа, врши се поређење најважнијих индикатора у времену, простору, са плановима, познатим нормативима и сл. Приметно је да је поменути проценат неусклађености средстава и извора (8,3%) знатно порастао у односу на претходну (3,0%). Међутим, у овом случају то представља позитивно кретање, јер се ради о вишку дугорочних извора у односу на дугорочна средства.

Конкурвенција „Срем“, са друге стране, неправилно користи 0,4% (текућа година) укупних извора финансирања, односно дугорочни извори су мањи од дугорочно везаних средстава за 13.806 хиљада динара. Недостатак дугорочних извора финансирања значи да се, у наведеном износу, дугорочно везана средства финансирају из краткорочних извора

финансирања (краткорочни кредити, обавезе из пословања итд.), што свакако није повољно и указује на могуће проблеме у одржавању ликвидности предузећа.

7. ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ ФИНАНСИЈСКЕ СТРУКТУРЕ И УСПЕХА

Индикатори финансијске структуре и успешности пословања рачунају се превасходно на основу билансних података. У наставку се приказује начин обрачуна и тумачење следећих група индикатора:

- 1) основни индикатори стања финансирања;
- 2) основни индикатори стања средстава;
- 3) основни индикатори хоризонталне финансијске структуре;
- 4) основни индикатори економичности (*поглавље VI, тачка 6*);
- 5) основни индикатори по раднику - продуктивности (*поглавље III, тачка 5*).

Ови индикатори могу бити врло значајни за екстерне кориснике/аналитичаре како би стекли основну слику о финансијском положају предузећа са којим имају (или планирају) пословну сарадњу. То су у првом реду: банке, фондове и други кредитори, затим пословни партнери, потенцијални инвеститори, коморе и друга удружења, брокери, економски аналитичари, рејтинг куће и др.) Наведени индикатори нису довољни да би се извршила комплетна и свеобухватна анализа стања и кретања финансијске ситуације предузећа. Међутим, екстерни аналитичари често располажу само јавно доступним, односно билансним подацима, и у таквој ситуацији су принуђени да анализу заснивају на наведеним индикаторима. Треба напоменути да су ово само основни сетови пословно-аналитичких индикатора (може се рећи школски ниво), а да поменути и други корисници користе и друге групе показатеља, у зависности од намене и циља анализе. Тако, на пример, банке имају тачно одређене групе индикатора које користе у оквиру поступка процене бонитета предузећа које аплицира за кредит.

Свеобухватна анализа финансијског положаја коју раде интерни аналитичари у оквиру предузећа (*ми увек полазимо од ове претпоставке*) по правилу ће, поред ових, узети у разматрање и многе друге претходно приказане индикаторе финансијског положаја и резултата, у зависности од врсте и циљева анализе. Ови билансни индикатори нису скроз нови у односу на оне који су у претходним лекцијама обрађени, нити су у супротности са њима. Напротив, они се допуњују. Неки од тих индикатора се овде приказују на нешто другачији начин, можда се даје више варијанти њиховог израчунавања, али се у углавном ради о истом садржају, односно истој суштини. Корисно их је издвојити као посебну групу индикатора које могу користити екстерни аналитичари на бази биланса (*у оваквој ситуацији су најчешће и студенти када раде писмени*).

7.1. Индикатори стања финансирања

Индикатори „стања финансирања“ се односе на структуру пасиве, односно на структуру „извода финансирања“ који се налазе у пасиви биланса стања. Анализа задужености (*тачка 3 овог поглавља*) се такође бави структуром извора финансирања али преваходно са власничког аспекта, настојећи да утврди однос сопствених и туђих извора. Ови индикатори имају шири обухват, јер посматрају структуру и са аспекта рачуности извора, као и са становишта врсте обавеза/капитала. У наставку се приказују основни индикатори стања финансирања који се могу рачунати на основу билансних података, уз напомену да сет ових индикатора може бити знатно шири, односно бројнији (*таб. VII-10*).

Табела VII-10. Основни индикатори стања финансирања (у %)

I) ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ СТАЊА ФИНАНСИРАЊА	АОП	"Панонија"	"Срем"
Учешће (сопственог) капитала у укупној пасиви	$(0401/0456) \times 100$	47,3	41,0
Учешће дугорочних обавеза, резервисања и краткорочних обавеза у укупној пасиви	$(0415+0431)/0456 \times 100$	52,7	59,0
Учешће ПБР и осталих краткорочних обавеза у укупној пасиви	$(0431/0456) \times 100$	30,4	37,5
Учешће капитала, дугорочних обавеза и резервисања у укупној пасиви	$(0401+0415)/0456 \times 100$	69,6	62,5
Учешће дугорочних обавеза у укупној пасиви	$(0420/0456) \times 100$	22,2	21,4
Учешће краткорочног финансирања у укупној пасиви	$(0433/0456) \times 100$	15,5	25,5

*У формулама индикатора се увек појављује множење са 100, како би се показатељ изразио у процентима. Ради се дакле о класичним показатељима структуре.

Као и све друге врсте релативних индикатора, и ови се могу поредити временски, просторно итд. Неке од ових индикатора смо већ рачунали и коментарисали код анализе финансијског положаја, међутим приказани су и овде због њиховог значаја при анализи. Предузеће „Панонија“ има 15,5% удела краткорочних финансијских обавеза у укупним изворима финансирања, наспрам 22,2% удела дугорочних обавеза (*таб. VII-10*). Ово је, свакако, повољан однос с обзиром на то да дугорочне обавезе касније допевају и имају, по правилу, ниже каматне стопе (дугорочни кредити).

Конкурвенција „Срем“ има значајно веће учешће краткорочног финансирања у укупној пасиви (25,5%). Овај податак значи да се добар део имовине предузећа (четвртина) финансира из краткорочних кредита и осталих краткорочних односно текућих обавеза, што свакако није повољно. Такође, учешће дугорочних обавеза у укупним изворима финансирања је 21,4%.

7.2. Индикатори стања средстава

Индикатори стања средстава показују имовинско стање предузећа, односно структуру активе. Ови индикатори су добрим делом обрађени код анализе сталне и обртне имовине, с тим да се овде ради о детаљнијем и бројнијем сету односа између појединих врста имовине и укупне активе. У наставку се приказују неки најбитнији индикатори на основу којих се може оценити имовински положај предузећа (*таб. VII-11*)

Табела VII-11. Основни индикатори стања средстава

(у %)

II) ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ СТАЊА СРЕДСТАВА	АОП	"Панонија"	"Срем"
Учешће основних средстава и нематеријалних улагања у укупној активи	(0003+0009+0017)/0059x100	49,9	50,7
Учешће обртних средстава у укупној активи	(0030+0029)/0059x100	49,9	49,1
Учешће обртних средстава умањених за краткорочна финансијска улагања у укупној активи	(0030+0029-0048)/0059x100	42,4	41,6
Учешће финансијских улагања у укупној активи	(0018+0048)/0059x100	7,7	7,7
Учешће (сталних) дугорочних средстава у укупној активи	(0002/0059)x100	50,1	50,9
Отпис основних средстава		54,9%	55,2%

Предузеће „Панонија“ има 50% : 50% однос сталних и обртних средстава у активи у текућој години, што је стварно редак случај у пракси. Удео финансијских улагања (краткорочних и дугорочних) у укупној активи је 7,7%. Стопа отписаности основних средстава је прилично висока (54,9%).

Однос сталних и обртних средстава код конкуренције је 50,7% : 49,3%, док је учешће финансијских улагања 7,7%. Стопа отписаности основних средстава је нешто већа код конкуренције, 55,2%.

7.3. Индикатори хоризонталне финансијске структуре

Укупна имовина једног предузећа може се финансирати из различитих извора финансирања (сопствени и туђи). Управо ови односи између средстава (активе) и извора средстава (пасиве) представљају основне индикаторе хоризонталне финансијске структуре (таб. VII-12). Исти проблем се разматра и код анализе финансијске равнотеже, само овде нешто детаљније, са већим бројем једначина / индикатора.

Табела VII-12. Основни индикатори стања финансијске структуре

(у %)

III) ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ ХОРИЗОНТАЛНЕ ФИНАНСИЈСКЕ СТРУКТУРЕ	АОП	"Панонија"	"Срем"
Покриће сталних средстава капиталом	(0401/0002)x100	94,4	80,5
Основна средства и нематеријална улагања у односу на капитал	(0003+0009+0017)/0401x100	105,6	123,7
Покриће aktive капиталом	(0401/0059)x100	47,3	41,0
Основна средства у односу на дугорочне обавезе	(0009+0017)/0420x100	224,8	235,9
Краткорочно покриће краткорочних обавеза (обртна имовина у односу на краткорочне обавезе)	(0030+0029)/0431x100	164,1	131,1
Однос купаца и добављача	(0038/0442)x100	149,3	186,8
Однос краткорочних потраживања и краткорочних обавеза	(0038+0044)/0431x100	75,0	57,0

Ово је, дакле, једна група индикатора која описује усклађеност средстава у активи и њихових извора у пасиви, и то са различитих аспеката (рочност, врста, власништво и др.). Дobar део ових индикатора је већ приказиван приликом анализе финансијске равнотеже, односно пресецања биланса.

Покриће сталних средстава капиталом је 94,4% код посматраног предузећа у текућој години (таб. VII-12). Недостатак капитала за потпуно покриће сталних средстава је 134.857 хиљ. дин, што је износ који смо добили при рачунању сопственог обртног фонда (тачка 1.3.2 овог поглавља). Конкуренција има знатно мање покриће сталних средстава капиталом (80,5%), односно знатно већи негативни сопствени обртни фонд (-362.298 хиљада динара).

Однос купаца и добављача у посматраном предузећу је 149,3 : 100, што је, генерално посматрано, неповољан однос са аспекта ликвидности. Ово практично значи да предузеће за 49,3% већим износом бескалатно финансира своје купце, него што се на исти начин финансира од својих добављача. Под претпоставком да су купци и добављачи приближно једнаке величине, ово би значило да су рокови наплате потраживања од купаца за 49,3% дужи него рокови плаћања према добављачима. Међутим, с обзиром да „Панонија“ нема проблема са финансијском структуром, односно ликвидношћу (што смо видели из претходних анализа), овакав однос не мора представљати проблем, уз претпоставку да потраживања од купаца нису ризична. Осим тога, ове податке треба опрезно тумачити, јер су на крају године када се састављају биланси, по правилу, у пољопривредним организацијама потраживања за продате производе велика, знатно већа од просека у току године. То је период када се знатан део обртних средстава налази у облику потраживања од купаца. Са друге стране, то није период када су обавезе према добављачима на максимуму.

VIII) МАТЕРИЈАЛИ СА ВЕЖБИ

1. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број	Шифра делатности	ПИБ
Назив	Д.О.О. "Аграр"	
Седиште		

БИЛАНС СТАЊА на дан ____ 20___. године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	Напомена број	И з н о с		
				Текућа година	Претходна година	
					Крајње стање ____.20__.	Почетно стање 01.01.20__.
1	2	3	4	5	6	7
	А К Т И В А					
00	А. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0001				
	Б. СТАЛНА ИМОВИНА (0003 + 0009 + 0017 + 0018 + 0028)	0002		139.496	147.850	127.957
01	I. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (0004 + 0005 + 0006 + 0007 + 0008)	0003		1.410	1.874	1.725
010	1. Улагања у развој	0004		97	199	183
011, 012 и 014	2. Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвер и остала нематеријална имовина	0005		217	638	587
013	3. Гудвил	0006		713	713	656
015 и 016	4. Нематеријална имовина узета у лизинг и нематеријална имовина у припреми	0007		383	324	299
017	5. Аванси за нематеријалну имовину	0008				
02	II. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (0010 + 0011 + 0012 + 0013 + 0014 + 0015 + 0016)	0009		124.502	130.639	110.586
020, 021 и 022	1. Земљиште и грађевински објекти	0010		70.498	70.148	61.590
023	2. Постројења и опрема	0011		47.907	53.144	46.235
024	3. Инвестиционе некретнине	0012		2.623	3.482	
025 и 027	4. Некретнине, постројења и опрема узети у лизинг и некретнине, постројења и опрема у припреми	0013		1.186	1.623	1.493
026 и 028	5. Остале некретнине, постројења и опрема и улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	0014		986	1.139	253
029 (део)	6. Аванси за некретнине, постројења и опрему у земљи	0015		1.302	1.103	1.015
029 (део)	7. Аванси за некретнине, постројења и опрему у иностранству	0016				
03	III. БИОЛОШКА СРЕДСТВА	0017		8.610	9.707	11.507
04 и 05	IV. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ И ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0019 + 0020 + 0021 + 0022 + 0023 + 0024 + 0025 + 0026 + 0027)	0018		4.974	5.630	4.139
040 (део), 041 (део) и 042	1. Учешћа у капиталу правних лица (осим учешћа у капиталу која се вреднују методом учешћа)	0019		679	762	727
040 (део), 041 (део) и 042	2. Учешћа у капиталу која се вреднују методом учешћа	0020				
043, 050 (део) и 051 (део)	3. Дугорочни пласмани матичном, зависним и осталим повезаним лицима и дугорочна потраживања од тих лица	0021				
043, 050 (део) и 051 (део)	4. Дугорочни пласмани матичном, зависним и осталим повезаним лицима и дугорочна потраживања од тих лица у иностранству	0022				

045 (део) и 053 (део)	5. Дугорочни пласмани (дати кредити и зајмови) у земљи	0023	570	877	982
045 (део) и 053 (део)	6. Дугорочни пласмани (дати кредити и зајмови) у иностранству	0024			
046	7. Дугорочна финансијска улагања (хартције од вредности које се вреднују по амортизованој вредности)	0025	2.825	2.585	2.430
047	8. Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удели	0026			
048, 052, 054, 055 и 056	9. Остали дугорочни финансијски пласмани и остала дугорочна потраживања	0027	900	1.406	
05	V. ДУГОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0028			
288	B. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	0029			
	Г. ОБРТНА ИМОВИНА (0031 + 0037 + 0038 + 0044 + 0048 + 0057 + 0058)	0030	82.946	82.896	94.932
Класа 1, осим	I. ЗАЛИХЕ (0032 + 0033 + 0034 + 0035 + 0036)	0031	52.163	63.261	61.583
10	1. Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар	0032	37.808	43.062	40.478
11 и 12	2. Недовршена производња и готови производи	0033	10.051	15.388	16.717
13	3. Роба	0034	1.342	1.183	1.195
150, 152 и 154	4. Плаћени аванси за залихе и услуге у земљи	0035	2.962	3.628	3.193
151, 153 и 155	5. Плаћени аванси за залихе и услуге у иностранству	0036			
14	II. СТАПНА ИМОВИНА КОЈА СЕ ДРЖИ ЗА ПРОДАЈУ И ПРЕСТАНАК ПОСЛОВАЊА	0037			
20	III. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ (0039 + 0040 + 0041 + 0042 + 0043)	0038	23.426	17.041	14.296
204	1. Потраживања од купаца у земљи	0039	14.837	9.868	7.302
205	2. Потраживања од купаца у иностранству	0040	106	626	588
200 и 202	3. Потраживања од матичног, зависних и осталих повезаних лица у земљи	0041	6.227	5.238	5.057
201 и 203	4. Потраживања од матичног, зависних и осталих повезаних лица у иностранству	0042	2.079	1.309	1.349
206	5. Остала потраживања по основу продаје	0043	177		
21, 22 и 27	IV. ОСТАЛА КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0045 + 0046 + 0047)	0044	4.941	1.229	17.644
21, 22 осим 223	1. Остала потраживања	0045	4.941	1.229	17.644
223	2. Потраживања за више плаћен порез на добитак	0046			
224	3. Потраживања по основу преплаћених осталих пореза и д	0047			
23	V. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (0049 + 0050 + 0051 + 0052 + 0053 + 0054 + 0055 + 0056)	0048	1.211	674	748
230	1. Краткорочни кредити и пласмани - матично и зависна правна лица	0049			
231	2. Краткорочни кредити и пласмани - остала повезана лица	0050			
232, 234 (део)	3. Краткорочни кредити, зајмови и пласмани у земљи	0051			
233, 234 (део)	4. Краткорочни кредити, зајмови и пласмани у иностранству	0052			
235	5. Хартције од вредности које се вреднују по амортизованој вредности	0053			
236 (део)	6. Финансијска средства која се вреднују по фер вредности кроз Биланс успеха	0054			
237	7. Откупљене сопствене акције и откупљени сопствени удели	0055			
236 (део), 238 и	8. Остали краткорочни финансијски пласмани	0056	1.211	674	748
24	VI. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ	0057	341	130	134
28 (део), осим 288	VII. КРАТКОРОЧНА АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0058	864	561	527

	Д. УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА (0001 + 0002 + 0029 + 0030)	0059		222.442	230.746	222.889
88	Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	0060		130	109	87
	П А С И В А					
	А. КАПИТАЛ (0402 + 0403 + 0404 + 0405 + 0406 - 0407 + 0408 + 0411 - 0412) ≥ 0	0401		138.032	119.785	127.207
30, осим 306	I. ОСНОВНИ КАПИТАЛ	0402		123.812	115.563	119.282
31	II. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0403				
306	III. ЕМИСИОНА ПРЕМИЈА	0404		3.258		
32	IV. РЕЗЕРВЕ	0405		3.522	5.360	3.859
330 и потражни салдо рачуна 331, 332, 333, 334, 335, 336 и 337	V. ПОЗИТИВНЕ РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ И НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА	0406		4.762	2.774	2.674
дуговни салдо рачуна 331, 332, 333, 334, 335, 336 и 337	VI. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА	0407				
34	VIII. НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК (0409 + 0410)	0408		2.678	0	1.392
340	1. Нераспоређени добитак ранијих година	0409				280
341	2. Нераспоређени добитак текуће године	0410		2.678		1.112
	VIII. УЧЕШЋЕ БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	0411				
35	IX. ГУБИТАК (0413 + 0414)	0412		0	3.912	0
350	1. Губитак ранијих година	0413				
351	2. Губитак текуће године	0414			3.912	
	Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИС. И ОБАВЕЗЕ (0416 + 0420 + 0428)	0415		32.453	35.584	24.409
40	I. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА (0417 + 0418 + 0419)	0416		1.923	1.875	396
404	1. Резервисања за накнаде и друге бенефиције за послених	0417		272	304	396
400	2. Резервисања за трошкове у гарантном року	0418				
40, осим 400 и	3. Остала дугорочна резервисања	0419		1.651	1.571	
41	II. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0421 + 0422 + 0423 + 0424 + 0425 + 0426 + 0427)	0420		30.530	33.709	24.013
410	1. Обавезе које се могу конвертовати у капитал	0421				
411 (део) и 412 (део)	2. Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у земљи	0422				
411 (део) и 412 (део)	3. Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у	0423				
414 и 416 (део)	4. Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у земљи	0424		30.530	33.709	24.013
415 и 416 (део)	5. Дугорочни кредити, зајмови и обавезе по основу лизинга у иностранству	0425				
413	6. Обавезе по емитованим хартијама од вредности	0426				
419	7. Остале дугорочне обавезе	0427				
49 (део), осим 498	III. ДУГОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊ	0428				
498	В. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	0429		2.093	3.105	3.815
495 (део)	Г. ДУГОРОЧНИ ОДЛОЖЕНИ ПРИХОДИ И ПРИМЉЕНЕ ДОНАЦИЈЕ	0430				

	Д. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0432 + 0433 + 0441 + 0442 + 0449 + 0453 + 0454)	0431		49.864	72.272	67.458
467	I. КРАТКОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	0432				
42, осим 427	II. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (0434 + 0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440)	0433		15.249	26.196	25.194
420 (део) и 421 (део)	1. Обавезе по основу кредита према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у земљи	0434			11	6
420 (део) и 421 (део)	2. Обавезе по основу кредита према матичном, зависним и осталим повезаним лицима у иностранству	0435				
422 (део), 424 (део), 425	3. Обавезе по основу кредита и зајмова од лица која нису домаће банке	0436		15.249	26.185	25.188
422 (део), 424	4. Обавезе по основу кредита од домаћих банака	0437				
423, 424 (део), 425	5. Кредити, зајмови и обавезе из иностранства	0438				
426	6. Обавезе по краткорочним хартијама од вредности	0439				
428	7. Обавезе по основу финансијских деривата	0440				
430	III. ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ	0441		4.230	1.329	2.188
43 осим 430	IV. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА (0443 + 0444 + 0445 + 0446 + 0447 + 0448)	0442		25.193	36.834	33.613
431 и 433	1. Обавезе према добављачима - матична, зависна правна лица и остала повезана лица у земљи	0443		2.669	3.582	5.004
432 и 434	2. Обавезе према добављачима - матична, зависна правна лица и остала повезана лица у иностранству	0444		451		
435	3. Обавезе према добављачима у земљи	0445		16.506	18.832	15.111
436	4. Обавезе према добављачима у иностранству	0446		5.567	14.420	13.498
439 (део)	5. Обавезе по меницама	0447				
439 (део)	6. Остале обавезе из пословања	0448				
44, 45 и 46 осим 467, 47 и 44, 45 и 46	V. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0450 + 0451 + 0452)	0449		4.969	7.695	6.223
	1. Остале краткорочне обавезе	0450		3.382	4.228	4.947
47, 48 осим 481	2. Обавезе по основу пореза на додатну вредност и осталих јавних прихода	0451		1.587	3.467	1.276
481	3. Обавезе по основу пореза на добитак	0452				
427	VI. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ СРЕДСТАВА НАМЕЊЕНИХ ПРОДАЈИ И СРЕДСТАВА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ ЈЕ ОБУСТАВЉЕНО	0453				
49 (део) осим 498	VII. КРАТКОРОЧНА ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0454		223	218	240
	Ђ. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА (0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0059) ≥ 0 = (0407 + 0412 - 0402 - 0403 - 0404 - 0405 - 0406 - 0408 - 0411) ≥ 0	0455				
	Е. УКУПНА ПАСИВА (0401 + 0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0455)	0456		222.442	230.746	222.889
89	Ж. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	0457		130	109	87

у _____

Законски заступник

дана ____ 20__ године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 89/2020).

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број	Шифра делатности	ПИБ
Назив	Д.О.О. "Аграр"	
Седиште		

БИЛАНС УСПЕХА
за период од ____ до ____ 20__ . године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	позиција	АОП	Напомена број	И з н о с	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	А. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (1002 + 1005 + 1008 + 1009 - 1010 + 1011 + 1012)	1001		161.593	163.291
60	I. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ (1003+1004)	1002		15.351	7.165
600, 602 и 604	1. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	1003		13.398	6.269
601, 603 и 605	2. Приходи од продаје робе на иностраном тржишту	1004		1.953	896
61	II. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА (1006 + 1007)	1005		134.092	140.987
610, 612 и 614	1. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	1006		99.179	127.134
611, 613 и 615	2. Приходи од продаје производа и услуга на иностраном тржишту	1007		34.913	13.853
62	III. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ	1008		4.008	3.919
630	IV. ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРО	1009			2.065
631	V. СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРО	1010		518	
64 и 65	VI. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	1011		8.660	9.155
68, осим 683, 685 и 686	VII. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИНАНСИЈСКЕ)	1012			
	Б. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (1014 + 1015 + 1016 + 1020 + 1021 + 1022 + 1023 + 1024)	1013		148.128	155.719
50	I. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ	1014		1.545	1.166
51	II. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	1015		108.524	119.081
52	III. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ (1017 + 1018 + 1019)	1016		13.307	16.500
520	1. Трошкови зарада и накнада зарада	1017		13.307	16.500
521	2. Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада	1018			
52 осим 520 и	3. Остали лични расходи и накнаде	1019			
540	IV. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	1020		6.829	6.696
58, осим 583, 585 и 586	V. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ИМОВИНЕ (ОСИМ ФИНАНСИЈСКЕ)	1021			
53	VI. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	1022		10.802	3.905
54 осим 540	VII. ТРОШКОВИ РЕЗЕРВИСАЊА	1023		3.611	7.446
55	VIII. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	1024		3.510	925
	В. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (1001 - 1013) ≥ 0	1025		13.465	7.572
	Г. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (1013 - 1001) ≥ 0	1026			
	Д. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ (1028 + 1029 + 1030 + 1031)	1027		3.314	3.620
660 и 661	I. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ИЗ ОДНОСА СА МАТИЧНИМ, ЗАВИСНИМ И ОСТАЛИМ ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	1028		1.775	929
662	II. ПРИХОДИ ОД КАМАТА	1029		836	125

663 и 664	III. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	1030	680	2.185
665 и 669	IV. ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	1031	23	381
	Б. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ (1033 + 1034 + 1035 + 1036)	1032	8.618	10.146
560 и 561	I. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА МАТИЧНИМ, ЗАВИСНИМ И ОСТАЛИМ ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА	1033	8	8
562	II. РАСХОДИ КАМАТА	1034	6.885	7.060
563 и 564	III. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ	1035	1.720	2.242
565 и 569	IV. ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	1036	5	836
	Е. ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1027 - 1032) ≥ 0	1037		
	Ж. ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1032 - 1027) ≥ 0	1038	5.304	6.526
683, 685 и 686	З. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1039	1.075	1.794
583, 585 и 586	И. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1040	1.735	2.053
67	Ј. ОСТАЛИ ПРИХОДИ	1041	4.159	7.642
57	К. ОСТАЛИ РАСХОДИ	1042	8.476	12.037
	Л. УКУПНИ ПРИХОДИ (1001 + 1027 + 1039 + 1041)	1043	170.141	176.347
	Љ. УКУПНИ РАСХОДИ (1013 + 1032 + 1040 + 1042)	1044	166.957	179.955
	М. ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1043 - 1044) ≥ 0	1045	3.184	
	Н. ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1044 - 1043) ≥ 0	1046		3.608
69-59	Њ. ПОЗИТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ДОБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1047		
59-69	О. НЕГАТИВАН НЕТО ЕФЕКАТ НА РЕЗУЛТАТ ПО ОСНОВУ ГУБИТКА ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ПРОМЕНА РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И ИСПРАВКИ ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1048		
	П. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1045 - 1046 + 1047 - 1048) ≥ 0	1049	3.184	
	Р. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1046 - 1045 + 1048 - 1047) ≥ 0	1050		3.608
	С. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК		506	304
721	I. ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	1051	765	686
722 дуг. салдо	II. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	1052		
722 потр.	III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	1053	259	382
723	Т. ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА	1054		
	Ћ. НЕТО ДОБИТАК (1049 - 1050 - 1051 - 1052 + 1053 - 1054) ≥ 0	1055	2.678	
	У. НЕТО ГУБИТАК (1050 - 1049 + 1051 + 1052 - 1053 + 1054) ≥ 0	1056		3.912
	I. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА УЧЕШЋИМА БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛА	1057		
	II. НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАТИЧНОМ ПРАВНОМ ЛИЦУ	1058		
	III. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА УЧЕШЋИМА БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛА	1059		
	IV. НЕТО ГУБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАТИЧНОМ ПРАВНОМ ЛИЦУ	1060		
	V. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
	1. Основна зарада по акцији	1061		
	2. Умањена (разводњена) зарада по акцији	1062		

У _____

Законски заступник

дана ____ 20__ године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 89/2020).

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број:	Шифра делатности:	ПИБ:
Назив: Д.О.О. "Аграр"		
Седиште:		

ИЗВЕШТАЈ О ОСТАЛОМ РЕЗУЛТАТУ

за период од __. __. до __. __. 20__ године

- у хиљадама динара -

Група рачуна, рачун	П О З И Ц И Ј А	АОП	Напо мена број	И з н о с	
				Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5	6
	А. НЕТО РЕЗУЛТАТ ИЗ ПОСЛОВАЊА				
	I. НЕТО ДОБИТАК (АОП 1055)	2001		2.678	
	II. НЕТО ГУБИТАК (АОП 1056)	2002			3.912
	Б. ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК				
	а) Ставке које неће бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима				
330	1. Промене ревалоризације нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме				
	а) повећање ревалоризационих резерви	2003			
	б) смањење ревалоризационих резерви	2004			
331	2. Актуарски добици или губици по основу планова дефинисаних примања				
	а) добици	2005			
	б) губици	2006			
333	3. Добици или губици по основу удела у осталом свеобухватном добитку или губитку придружених друштава				
	а) добици	2007			
	б) губици	2008			
	б) Ставке које накнадно могу бити рекласификоване у Билансу успеха у будућим периодима				
332	1. Добици или губици по основу улагања у власничке инструменте капитала				
	а) добици	2009			
	б) губици	2010			
334	2. Добици или губици по основу прерачуна финансијских извештаја иностраног пословања				
	а) добици	2011			
	б) губици	2012			

335	3. Добици или губици од инструмената заштите нето улагања у инострано пословање				
	а) добии	2013			
	б) губици	2014			
336	4. Добици или губици по основу инструмената заштите ризика (хеџинга) новчаног тока				
	а) добии	2015			
	б) губици	2016			
337	5. Добици или губици по основу хартија од вредности које се вреднују по фер вредности кроз остали укупан резултат				
	а) добии	2017			
	б) губици	2018			
	I. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) - (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) ≥ 0	2019		0	0
	II. ОСТАЛИ БРУТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) - (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) ≥ 0	2020			
	III. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОД НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА	2021			
	IV. ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОД НА ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК ПЕРИОДА	2022			
	V. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2019 - 2020 - 2021+2022) ≥ 0	2023		0	0
	VI. НЕТО ОСТАЛИ СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2020 - 2019 + 2021-2022) ≥ 0	2024			
	В. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ РЕЗУЛТАТ ПЕРИОДА				
	I. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК (2001 - 2002 + 2023 - 2024) ≥ 0	2025		2.678	
	II. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ГУБИТАК (2002 - 2001 + 2024 - 2023) ≥ 0	2026			3.912
	Г. УКУПАН НЕТО СВЕОБУХВАТНИ ДОБИТАК ИЛИ ГУБИТАК (2028 + 2029) = АОП 2025 ≥ 0 или АОП 2026 > 0	2027		0	0
	1. Приписан матичном правном лицу	2028			
	2. Приписан учешћима без права контроле	2029			

у _____

Законски заступник

М.П.

дана _____ 20____ године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 89/2020).

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број:	Шифра делатности:	ПИБ:
Назив: Д.О.О. "Аграр"		
Седиште:		

ИЗВЕШТАЈ О ТОКОВИМА ГОТОВИНЕ

за период од __. __. до __. __. 20__ године

- у хиљадама динара -

ПОЗИЦИЈА	АОП	И з н о с	
		Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
А. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (1 до 4)	3001	156.754	149.696
1. Продаја и примљени аванси у земљи	3002	106.393	102.438
2. Продаја и примљени аванси у иностранству	3003	35.895	32.874
3. Примљене камате из пословних активности	3004	1.798	1.310
4. Остали приливи из редовног пословања	3005	12.668	13.074
II. Одливи готовине из пословних активности (1 до 8)	3006	154.921	160.635
1. Исплате добављачима и дати аванси у земљи	3007	126.751	123.938
2. Исплате добављачима и дати аванси у иностранству	3008		
3. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	3009	13.307	16.500
4. Плаћене камате у земљи	3010	9.464	10.865
5. Плаћене камате у иностранству	3011		
6. Порез на добитак	3012	506	304
7. Одливи по основу осталих јавних прихода	3013	4.893	9.028
8. Остали одливи из пословних активности	3014		
III. Нето прилив готовине из пословних активности (I-II)	3015	1.833	
IV. Нето одлив готовине из пословних активности (II-I)	3016		10.939
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (1 до 5)	3017	7.700	10.520
1. Продаја акција и удела	3018		
2. Продаја нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3019	7.700	5.463
3. Остали финансијски пласмани	3020		2.468
4. Примљене камате из активности инвестирања	3021		
5. Примљене дивиденде	3022		2.589
II. Одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	3023	5.627	10.210
1. Куповина акција и удела	3024	5.240	
2. Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3025		10.200
3. Остали финансијски пласмани	3026	387	10

III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (I-II)	3027	2.073	310
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (II-I)	3028		
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (1 до 7)	3029	11.507	10.350
1. Увећање основног капитала	3030	11.507	
2. Дугорочни кредити у земљи	3031		9.695
3. Дугорочни кредити у иностранству	3032		
4. Краткорочни кредити у земљи	3033		655
5. Краткорочни кредити у иностранству	3034		
6. Остале дугорочне обавезе	3035		
7. Остале краткорочне обавезе	3036		
II. Одливи готовине из активности финансирања (1 до 8)	3037	14.382	719
1. Откуп сопствених акција и удела	3038		
2. Дугорочни кредити у земљи	3039	9.100	
3. Дугорочни кредити у иностранству	3040		
4. Краткорочни кредити у земљи	3041		
5. Краткорочни кредити у иностранству	3042		
6. Остале обавезе	3043	846	719
7. Финансијски лизинг	3044	1.856	
8. Исплаћене дивиденде	3045	2.580	
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (I-II)	3046		9.631
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (II-I)	3047	2.875	
Г. СВЕГА ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3001 + 3017 + 3029)	3048	175.961	170.566
Д. СВЕГА ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3006 + 3023 + 3037)	3049	174.930	171.564
Ђ. НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3048 - 3049) ≥ 0	3050	1.031	
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3049 - 3048) ≥ 0	3051		998
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	3052	130	134
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3053	420	1.250
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3054	1.240	256
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА (3050 - 3051 + 3052 + 3053 - 3054)	3055	341	130

у _____ дана _____ 20____ године	Законски заступник _____
---	---------------------------------

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 89/2020).

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број:	Шифра делатности:	ПИБ:
Назив: Д.О.О. "Аграр"		
Седиште:		

ИЗВЕШТАЈ О ПРОМЕНАМА НА КАПИТАЛУ

у периоду од __. __. до __. __. 20__ године

- у хиљадама динара -

Позиција	ОПИС	АОП	Основни капитал (група 30 без 306 и 309)	АОП	Остали основни капитал (рн 309)	АОП	Уписани а неуплаћени капитал (група 31)	АОП	Емисиона премија и резерве (рн 306 и група 32)
	1		2		3		4		5
1	Стање на дан 01.01.____године	4001	119.282	4010		4019		4028	3.859
2	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4002		4001		4020		4029	
3	Кориговано почетно стање на дан 01.01.____године (р.бр. 1+2)	4003	119.282	4012		4021		4030	3.859
4	Нето промене у ____години	4004	-3.719	4013		4022		4031	1.501
5	Стање на дан 31.12.____године (р.бр. 3+4)	4005	115.563	4014		4023		4032	5.360
6	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4006		4015		4024		4033	

7	Кориговано почетно стање на дан 01.01.____године (р.бр. 5+6)	4007	115.563	4016		4025		4034	5.360
8	Нето промене у ____години	4008	8.249	4017		4026		4035	1.420
9	Стање на дан 31.12.____године (р.бр. 7+8)	4009	123.812	4018		4027		4036	6.780

Позиција	ОПИС	АОП	Рев. рез. и нер. доб. и губ. (група 33)	АОП	Нераспоређени добитак (група 34)	АОП	Губитак (група 35)	АОП	Учешће без права контроле
	1		6		7		8		9
1	Стање на дан 01.01.____године	4037	2.674	4046	1.392	4055	0	4064	0
2	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4038		4047		4056		4065	
3	Кориговано почетно стање на дан 01.01.____године (р.бр. 1+2)	4039	2.674	4048	1.392	4057	0	4066	0
4	Нето промене у ____години	4040	100	4049	-1.392	4058	3.912	4067	
5	Стање на дан 31.12.____године (р.бр. 3+4)	4041	2.774	4050	0	4059	3.912	4068	0
6	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4042		4051		4060		4069	
7	Кориговано почетно стање на дан 01.01.____године (р.бр. 5+6)	4043	2.774	4052	0	4061	3.912	4070	0

8	Нето промене у ____ години	4044	1.988	4053	2.678	4062	-3.912	4071	
9	Стање на дан 31.12.____године (р.бр. 7+8)	4045	4.762	4054	2.678	4063	0	4072	0

Позиција	ОПИС	АОП	Укупно (одговара позицији АОП 0401) (кол. 2+3+4+5+6+7-8+9) ≥ 0	АОП	Губитак изнад висине капитала (одговара позицији АОП 0455) (кол. 2+3+4+5+6+7-8+9) ≥ 0
	1		10		11
1	Стање на дан 01.01.____године	4073	127.207	4082	
2	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4074		4083	
3	Кориговано почетно стање на дан 01.01.____године (р.бр. 1+2)	4075	127.207	4084	0
4	Нето промене у ____ години	4076		4085	
5	Стање на дан 31.12.____године (р.бр. 3+4)	4077	119.785	4086	0
6	Ефекти ретроактивне исправке материјално значајних грешака и промена рачуноводствених политика	4078		4087	
7	Кориговано почетно стање на дан 01.01.____године (р.бр. 5+6)	4079	119.785	4088	0

8	Нето промене у ____ години	4080		4089	
9	Стање на дан 31.12.____године (р.бр. 7+8)	4081	138.032	4090	0

у _____ дана _____ 20____ године	Законски заступник _____
---	---------------------------------

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике („Службени гласник РС“ бр. 89/2020).

Попуњава правно лице - предузетник		
Матични број:	Шифра делатности:	ПИБ:
Назив: Д.О.О. "Аграр"		
Седиште:		

СТАТИСТИЧКИ ИЗВЕШТАЈ

за 20___. годину

I. ОПШТИ ПОДАЦИ О ПРАВНОМ ЛИЦУ И ПРЕДУЗЕТНИКУ

ОПИС	Озн. за АОП	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
1. Број месеци пословања (ознака од 1 до 12)	9001	12	12
2. Ознака за власништво (ознака од 1 до 5)	9002	2	2
3. Број страних (правних или физичких) лица која имају учешће у капиталу	9003		
4. Број страних (правних или физичких) лица чије је учешће у капиталу 10% или више од 10%	9004		
5. Просечан број запослених на основу стања крајем сваког месеца (цео број)	9005	195	195
6. Просечан број запослених преко агенција и организација за запошљавање (омладинске и студентске задруге) на основу стања крајем сваког месеца (цео број)	9006		
7. Просечан број волонтера на основу стања крајем сваког месеца (цео број)	9007		

II. БРУТО ПРОМЕНЕ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ИМОВИНЕ И НЕКРЕТНИНА, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМЕ И БИОЛОШКИХ СРЕДСТАВА

у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	О П И С	Озн. за АОП	Бруто	Исправка вредност и	Нето (кол. 4 - 5)
1	2	3	4	5	6
01	1. Нематеријална имовина				
	1.1. Стање на почетку године	9008	2.155	281	1.874
	1.2. Повећања у току године (набавке, реконструкције и др. без аванса и софтвера)	9009			
	1.3. Повећања у току године - софтвери	9010			
	1.4. Повећања у току године - аванси	9011			
	1.5. Смањења у току године (продаја, расходовање и др.)	9012			
	1.6. Амортизација и обезвређење	9013		464	
	1.7. Ревалоризација	9014			
	1.8. Стање на крају године (9008 + 9009 + 9010 + 9011 - 9012 + 9013 + 9014)	9015	2.155	745	1.410
02	2. Грађевински објекти, постројења и опрема				
	2.1. Стање на почетку године	9016	87.331	12.553	74.778
	2.2. Повећања у току године (набавке, реконструкције и др. без аванса и софтвера)	9017			
	2.3. Повећања у току године - аванси	9018			

	2.4. Смањења у току године (продаја, расхоровање и др.)	9019			
	2.5. Амортизација и обезвређење	9020		4.638	
	2.6. Ревалоризација	9021			
	2.7. Стање на крају године (9016 + 9017 + 9018 - 9019 + 9020 + 9021)	9022	87.331	17.191	70.140
02 (део)	3. Земљиште				
	3.1. Стање на почетку године	9023	48.514		48.514
	3.2. Повећања у току године - набавке (без аванса)	9024			
	3.3. Повећања у току године - значајнија побољшања земљишта (крчење, мелиорација и др.)	9025			
	3.4. Повећања у току године - аванси	9026			
	3.5. Смањења у току године (продаја и др.)	9027	249		
	3.6. Амортизација и обезвређење	9028			
	3.7. Ревалоризација	9029			
	3.8. Стање на крају године (9023 + 9024 + 9025 + 9026 - 9027 + 9028 + 9029)	9030	48.265		48.265
3	4. Биолошка средства				
	4.1. Стање на почетку године	9031	10.959	1.252	9.707
	4.2. Повећања у току године (набавке, реконструкције и др. без аванса)	9032			
	4.3. Повећања у току године - аванси	9033			
	4.4. Смањења у току године (продаја, расхоровање и др.)	9034			
	4.5. Амортизација и обезвређење	9035		1.097	
	4.6. Ревалоризација	9036			
	4.7. Стање на крају године (9031 + 9032 + 9033 - 9034 + 9035 + 9036)	9037	10.959	2.349	8.610

III. СТРУКТУРА ЗАЛИХА

у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	О П И С	Озн. за АОП	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5
10	1. Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар	9038	37.808	43.062
11	2. Недовршена производња и услуге	9039	3.627	6.089
12	3. Готови производи	9040	6.424	9.299
13	4. Роба	9041	1.342	1.183
14	5. Стална имовина која се држи за продају и престанак пословања	9042	0	0
15	6. Плаћени аванси за залихе и услуге	9043	2.962	3.628
	7. СВЕГА (9038 + 9039 + 9040 + 9041 + 9042 + 9043 = 0031 + 0037)	9044	52.163	63.261

IV. СТРУКТУРА ОСНОВНОГ КАПИТАЛА
у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	О П И С	Озн. за АОП	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5
300	1. Акцијски капитал	9045		
	у томе: страни капитал	9046		
301	2. Удели друштава с ограниченом одговорношћу	9047	123.812	115.563
	у томе: страни капитал	9048		
302	3. Улози	9049		
	у томе: страни капитал	9050		
303	4. Државни капитал	9051		
304	5. Друштвени капитал	9052		
305	6. Задружни удели	9053		
306	7. Емисиона премија	9054	3.258	0
307	8. Улози - сопствени извори других правних лица - улози оснивача и других лица	9055		
309	9. Остали основни капитал	9056		
	10. СВЕГА (9045 + 9047 + 9049 + 9051 + 9052 + 9053 + 9054 + 9055 + 9056 = 0402 + 0404)	9057	127.070	115.563

V. СТРУКТУРА АКЦИЈСКОГ КАПИТАЛА
- број акција као цео број -
у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	О П И С	Озн. за АОП	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5
	1. Обичне акције			
	1.1. Број обичних акција	9058		
део 300	1.2. Номинална вредност обичних акција - укупно	9059		
	2. Приоритетне акције			
	2.1. Број приоритетних акција	9060		
део 300	2.2. Номинална вредност приоритетних акција - укупно	9061		
300	3. СВЕГА - номинална вредност акција (9059 + 9061 = 9045)	9062		

VI. СТРУКТУРА ИСПЛАЋЕНИХ ДИВИДЕНДИ И УЧЕШЋА У ДОБИТКУ, ПО СЕКТОРИМА
у хиљадама динара

О П И С	Озн. за АОП	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
1. Привредна друштва (домаћа правна лица)	9063		
2. Физичка лица	9064		
3. Држава и институције и организације које се финансирају из буџета	9065		
4. Финансијске институције	9066		

5. Непрофитне организације, фондациије и фондови непрофитног карактера	9067		
6. Страна физичка лица	9068		
7. Страна правна лица	9069		
8. Европске финансијске и развојне институције	9070		
9. СВЕГА (9063 + 9064 + 9065 + 9066 + 9067 + 9068 + 9069 + 9070 = 3045)	9071		

VII. ПОТРАЖИВАЊА И ОБАВЕЗЕ

у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	О П И С	Озн. за АОП	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5
226 (део)	1. Потраживања у току године од друштава за осигурање за накнаду штете (дуговни промет без почетног стања)	9072		
43	2. Обавезе из пословања (потражни промет без почетног стања)	9073		
450	3. Обавезе за нето зараде и накнаде зарада, осим накнада зарада које се рефундирају (потражни промет без почетног стања)	9074		
451	4. Обавезе за порез на зараде и накнаде зарада на терет запосленог (потражни промет без почетног стања)	9075		
452	5. Обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада на терет запосленог (потражни промет без почетног стања)	9076		
465	6. Обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима (потражни промет без почетног стања)	9077		
	7. Контролни збир (9072 + 9073 + 9074 + 9075 + 9076 + 9077)	9078		

VIII. ДРУГИ ТРОШКОВИ И РАСХОДИ

у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	О П И С	Озн. за АОП	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5
513	1. Трошкови горива и енергије	9079	5.677	4.706
520	2. Трошкови зарада и накнада зарада (бруто)	9080	13.307	16.500
521	3. Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде зарада на терет послодавца	9081		
522, 523 и 525	4. Трошкови накнада физичким лицима (бруто) по основу уговора	9082		
524	5. Трошкови накнада по уговору о привременим и повременим пословима	9083		
526	6. Трошкови накнада директору, односно члановима органа управљања и надзора	9084		
528	7. Трошкови ангажовања запослених преко агенција и за друга	9085		
део 529	8. Накнаде трошкова запосленима	9086		
део 529	9. Остала давања запосленима и лична примања која се не сматрају зарадом - отпремнине, јубиларне награде, помоћ за послоном, стипендије и др.	9087		
део 529	10. Накнаде трошкова и друга давања послодавцима и другим физичким лицима која нису запослена	9088		
део 525, 533 и део 54	11. Трошкови за купнина	9089	5.401	1.953

део 525, 533 и део 54	12. Трошкови за купнина земљишта	9090	5.401	1.953
536 и 537	13. Трошкови истраживања и развоја	9091	3.601	1.302
552	14. Трошкови премија осигурања	9092	702	185
553	15. Трошкови платног промета	9093		
554	16. Трошкови члана рина	9094	878	231
555	17. Трошкови пореза и накнада	9095	1.170	308
556	18. Трошкови доприноса	9096	761	200
део 579	19. Расходи за хуманитарне, научне, верске, културне, здравствене, образовне и за спортске намене, као и за заштиту човекове средине	9097		
	20. Контролни збир (9079 + 9080 + 9081 + 9082 + 9083 + 9084 + 9085 + 9086 + 9087 + 9088 + 9089 + 9090 + 9091 + 9092 + 9093 + 9094 + 9095 + 9096 + 9097)	9098	36.897	27.338

IX. РАСХОДИ КАМАТА

у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	О П И С	Озн. за АОП	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5
Група рачуна 56 (део)	1. Камате по кредитима и зајмовима од пословних банака у земљи	9099	4.820	4.942
	2. Камате по основу финансијског лизинга у земљи	9100		
	3. Камате по основу зајмова од других небанкарских предузећа и зајмодаваца у земљи	9101		
	4. Камате по основу хартија од вредности	9102		
	5. Затезне камате	9103		
	6. Камате по основу краткорочних и дугорочних кредита у иностранству	9104		
	7. Контролни збир (9099 + 9100 + 9101 + 9102 + 9103 + 9104)	9105	4.820	4.942

X. ДРУГИ ПРИХОДИ

у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	О П И С	Озн. за АОП	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5
640	1. Приходи од премија, субвенција, дотација, регреса, компензација и повраћаја пореских дажбина	9106	7.110	4.681
641	2. Приходи по основу условљених донација	9107		
65	3. Други пословни приходи	9108	1.550	4.474
део 650	4. Приходи од купнина за земљиште	9109	520	1.252
651	5. Приходи од члана рина	9110		
део 660, део 661 и део 669	6. Приходи по основу дивиденди и учешћа у добитку	9111		
	7. Контролни збир (9106 + 9107 + 9108 + 9109 + 9110 + 9111)	9112	9.180	10.407

XI. ПРИХОДИ ОД КАМАТА

у хиљадама динара

Група рачуна, рачун	О П И С	Озн. за АОП	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4	5
Група рачуна 66 (део)	1. Камате по депозитима у пословним банкама у земљи	9113	627	94
	2. Камате по основу датих кредита и зајмова у земљи	9114		
	3. Камате по основу хартија од вредности	9115		
	4. Затезне камате	9116		
	5. Камате по основу датих кредита и зајмова у иностранству	9117		
	7. Контролни збир (9113 + 9114 + 9115 + 9116 + 9117)	9118	627	94

XII. ОСТАЛИ ПОДАЦИ

О П И С	Озн. за АОП	Текућа година	Претходна година
1	2	3	4
1. Обавезе за акцизе (према годишњем обрачуну акциза)	9119		
2. Обрачунате царине и друге увозне дажбине (укупан годишњи износ према обрачуну)	9120		
3. Капиталне субвенције и друга државна додељивања за изградњу и на бавку основних средстава и нематеријалне имовине	9121		
4. Државна додељивања за премије, регрес и покриће текућих трошкова пословања	9122		
5. Остала државна додељивања	9123		
6. Примљене донације из иностранства и друга бесповратна средства у новцу или натури од иностраних правних и физичких лица	9124		
7. Лична примања предузетника из нето добитка (попуњавају само предузетници)	9125		
8. Контролни збир (9119 + 9120 + 9121 + 9122 + 9123 + 9124 + 9125)	9126	0	0

у _____

Законски заступник

дана _____ 20____ године

Образац прописан Правилником о садржини и форми образаца финансијских извештаја и садржини и форми обрасца Статистичког извештаја за привредна друштва, задруге и предузетнике ("Службени гласник РС", бр. 89/2020).

Мање значајно (нећемо штампати):

XIII. БРУТО ПОТРАЖИВАЊА ЗА ДАТЕ КРЕДИТЕ И ЗАЈМОВЕ, ПРОДАТЕ ПРОИЗВОДЕ, РОБУ И УСЛУГЕ И ДАТЕ АВАНСЕ И ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

2. ЛЕКЦИЈЕ ЗА ПИСМЕНИ

ТЕСТ - 2 задатка

I ОСТВАРЕНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Укупна производња
2. Анализа одступања од вредности производње
3. Намена производа
4. Анализа степена интеграције производа
5. Доходак

II АНАЛИЗА РАДА

1. Анализа обима ангажоване радне снаге
2. Продуктивност рада

III АНАЛИЗА ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА

1. Пропуштена амортизација
2. Ефективност основних средстава
3. Степен коришћења основних средстава

IV АНАЛИЗА ОБРТНИХ СРЕДСТАВА

1. Анализа залиха материјала
2. Анализа залиха готових производа
3. Утврђивање потребних обртних средстава на основу дана везивања
4. Утврђивање потребних обртних средстава на основу дана трајања технолошког процеса и каматних бројева
5. Утврђивање потребних обртних средстава на основу коефицијента обртања сваког производа

V АНАЛИЗА ТРОШКОВА

1. Анализа трошкова материјала
2. Анализа трошкова механизације

ПИСМЕНИ - Анализа биланса (1 задатак)

I АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА

1. Структура и распоред укупног прихода
2. Структура и распоред пословних прихода
3. Глобални паритет продајних и набавних цена
4. Структура бруто финансијског резултата
5. Анализа рентабилности

II АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

1. Анализа финансијске равнотеже – *класичан начин*
2. Анализа финансијске равнотеже – *обртним фондом*
3. Анализа ликвидности
4. Анализа задужености и солвентности
5. Анализа одржавања реалне вредности капитала
6. Анализа репродукционе способности

III АНАЛИЗА ИЗВОРА СРЕДСТАВА И ИНДИКАТОРИ

1. Пресецање биланса
2. Индикатори обрта
3. Основни индикатори стања финансирања
4. Основни индикатори стања средстава
5. Основни индикатори хоризонталне финансијске структуре
6. Основни индикатори економичности
7. Основни индикатори продуктивности

3. ПРИМЕР ПИСМЕНОГ

Презиме и име: _____ Број индекса: _____ Слушао школске: _____

АНАЛИЗА ПОСЛОВАЊА А.Д. „ВОЈВОДИНА“

Завршни рачун предузећа показује следеће податке:

БИЛАНС СТАЊА	(у 000 РСД)
1 Основно стадо	6.000
2 Goodwill	720
3 Краткорочни кредити - дати	4.100
4 Задружни удели	2.700
5 Резерве из добитка	4.600
6 Земљиште	55.000
7 Потраживања од државних органа	1.200
8 Алат са калкулативним отписом	900
9 Купљене обвезнице	2.400
10 Готовина и еквиваленти	130
11 Обавезе које се могу конвертовати у капитал	560
12 Добављачи	38.000
13 Недовршена производња	7.500
14 Купци	10.200
15 Примљени аванси	3.000
16 Учешћа у капиталу повезаних правних лица	1.100
17 Роба	1.000
18 Ванбилансна актива	100
19 Краткорочни кредити	15.000
20 Акцијски капитал	62.000
21 Губитак ранијих година	180
22 Пасивна временска разграничења	170
23 Државни капитал	32.400
24 Дати аванси за материјал	3.700
25 Опрема	48.000
26 Оснивачка улагања	550
27 Дугорочни кредити	31.500
28 Удели друштва са ограниченом одговорношћу	5.000
29 Готови производи	9.800
30 Друштвени капитал	4.300
31 Обавезе за зараде	4.400
32 Ванбилансна пасива	100
33 Грађевински објекти	19.000
34 Дугорочни кредити - дати	800
35 Материјал	35.000
36 Ревалоризационе резерве	2.400
37 Нематеријална имовина	_____
38 Основна средства	_____
39 Дугорочни финансијски пласмани и потраживања	_____
40 Залихе	_____
41 Краткорочна потраживања, пласмани и готовина	_____

42	Стална имовина	_____
43	Обртна имовина	_____
44	УКУПНА АКТИВА	_____
45	Основни капитал	_____
46	Добит (или губитак) текуће године	_____
47	Капитал - укупни	_____
48	Краткорочне обавезе	_____
49	Дугорочне обавезе и резервисања	_____
50	УКУПНА ПАСИВА	_____

БИЛАНС УСПЕХА *(у 000 РСД)*

1	Приходи од продаје робе	1.520
2	Трошкови горива и енергије	4.200
3	Трошкови амортизације	6.600
4	Трошкови пореза	640
5	Набавна вредност продате робе	1.050
6	Приходи од камата	4.100
7	Отписи дугорочних финансијских пласмана	620
8	Добици од дугорочних хартија од вредности	5.700
9	Трошкови материјала за израду	71.300
10	Приходи од активирања учинака	3.500
11	Трошкови зарада	8.200
12	Приходи од продаје на домаћем тржишту	95.610
13	Плаћени пенали и казне	2.800
14	Губици од продаје материјала	4.400
15	Расходи камата	900
16	Негативне курсне разлике	2.500
17	Трошкови осталог материјала	6.700
18	Смањење вредности залиха учинака	450
19	Наплаћена отписана потраживања	1.400
20	Мањкови	4.700
21	Приходи од субвенција	4.500
22	Пословни приходи	_____
23	Пословни расходи	_____
24	Пословни добитак (губитак)	_____
25	Финансијски приходи	_____
26	Финансијски расходи	_____
27	Остали приходи (67 и 68)	_____
28	Остали расходи (57 и 58)	_____
29	Добит (губитак) из редовног пословања	_____
30	<u>Добитак</u> из пословања које се обуставља (69-59)	680
31	ДОБИТ (ГУБИТАК) пре опорезивања	_____
32	Порез на добитак	700
33	НЕТО ДОБИТ (ГУБИТАК)	_____

Просечан број запослених радника у посматраној години био је 210. Стопа инфлације 9,5%, стопа отписаности опреме 64%. Узети да су све позиције у билансу стања претходне године биле за 10% мање.

На основу датих података израчунати назначне позиције Биланса стања и Биланса успеха, а затим извршити следећу анализу⁵⁹ и **обавезно** дати **коментар**:

НАПОМЕНА: У билансима се прегледа само оно што је уписано на празним цртама. Неуредни и нечитки задаци неће бити прегледани

.

⁵⁹ Студент може добити једну од горе наведених анализа биланса (*тачка 2*) на писменом. Поред биланса и анализе, студенти који нису положили тест (колоквијум) добијају два задатка из дела Анализа - тест (*тачка 2*).

4. АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА

Табела VIII-1. Структура и распоред укупног прихода

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	П О З И Ц И Ј А	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"					ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"				
			претходна		текућа		ИН- ДЕКС	претходна		текућа		ИН- ДЕКС
			РСД	%	РСД	%		РСД	%	РСД	%	
60 до 65 и 68 (део)*	1. Пословни приходи	1001	163.291	92,6	161.593	95,0	99,0					
66	2. Финансијски приходи	1027	3.620	2,1	3.314	1,9	91,5					
67, 68, 69	3. Остали приходи*	1039/41/47	9.436	5,4	5.234	3,1	55,5					
	I. УКУПНИ ПРИХОДИ (1 до 3)		176.347	100,0	170.141	100,0	96,5					
50 до 55 и 58 (део)*	4. Пословни расходи	1013	155.719	88,3	148.128	87,1	95,1					
56	5. Финансијски расходи	1032	10.146	5,8	8.618	5,1	84,9					
57, 58, 59	6. Остали расходи*	1040/42/48	14.090	8,0	10.211	6,0	72,5					
	II. УКУПНИ РАСХОДИ (4 до 6)		179.955	102,0	166.957	98,1	92,8					
	7. Добит (губитак) пре опорезивања (I-II)		-3.608	-2,0	3.184	1,9	-88,2					
	8. Порез на добитак		304	0,2	506	0,3	-					
	9. Нето добит (губитак) (7 - 8)		-3.912	-2,2	2.678	1,6	-68,5					

* Овде је приказана анализа за две године и два предузећа („Аграр“ и „Војводина“) у циљу временског и просторног поређења добијених података. Подаци за предузеће „Аграр“ су дати у делу „Финансијски извештаји“ (тачка 1 овог поглавља), а подаци за „Војводину“ дати су у делу „Пример писменог“ (тачка 3 овог поглавља). На писменом, приликом анализе биланса, студенти раде анализу само за **текућу** годину. Ово важи код **свих** анализа које се дају у наставку.

Табела VIII-2. Структура и распоред пословног прихода

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"					ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"				
			претходна		текућа		ИН- ДЕКС	претходна		текућа		ИН- ДЕКС
			РСД	%	РСД	%		РСД	%	РСД	%	
60 и 61	1. Приходи од продаје	1002/05	148.152	90,7	149.443	92,5	100,9					
62	2. Приходи од активирања учинака	1008	3.919	2,4	4.008	2,5	102,3					
63	3. Промена вредности залиха учинака	1009-1010	2.065	1,3	-518	-0,3	-					
64, 65 и 68 (део)*	4. Остзли пословни приходи	1011/12	9.155	5,6	8.660	5,4	94,6					
	I. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (1 до 4)	1001	163.291	100,0	161.593	100,0	99,0					
50	5. Набавна вредност продате робе	1014	1.166	0,7	1.545	1,0	132,5					
51	6. Трошкови материјала	1015	119.081	72,9	108.524	67,2	91,1					
52	7. Трошкови зарада	1016	16.500	10,1	13.307	8,2	80,6					
53	8. Трошкови производних услуга	1022	3.905	2,4	10.802	6,7	276,6					
54	9. Трошкови амортизације и резервисања	1020/23	14.142	8,7	10.440	6,5	73,8					
55 и 58 (део)*	10. Нематеријални трошкови и други пословни расходи	1024/21	925	0,6	3.510	2,2	379,5					
	II. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ (5 до 10)	1018	155.719	95,4	148.128	91,7	95,1					
	11. Пословни резултат (I - II)		7.572	4,6	13.465	8,3	177,8					

Табела VIII-3. Глобални паритет продајних и набавних цена

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	П О З И Ц И Ј А	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"			ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"		
			претходна	текућа	ИН- ДЕКС	претходна	текућа	ИН- ДЕКС
50 до 55 и 58 (део)*	1. Пословни расходи	1013	155.719	148.128	95,1			
50	2. Набавна вредност продате робе	1014	1.166	1.545	132,5			
	3. Пословни расходи без набавне вредности продате робе (1-2)		154.553	146.583	94,8			
631	4. Смањење вредности залиха учинака	1010	0	518	-			
630	5. Повећање вредности залиха учинака	1009	2.065	0	-			
	6. Трошкови продатих производа и услуга (3+4-5)		152.488	147.101	96,5			
	7. Коефицијент (6/3)		0,987	1,004	101,7			
51 и 53	8. Трошкови материјала и производних услуга	1015/22	122.986	119.326	97,0			
	9. Кориговани трошкови материјала и производних услуга (7x8)		121.343	119.748	98,7			
	10. Кориговани трошкови материјала и произв. услуга и НВ продате робе (2+9)		122.509	121.293	99,0			
60 и 61	11. Приходи од продаје	1002/05	148.152	149.443	100,9			
	12. Глобални паритет цена (11/10)		1,209	1,232	101,9			

Табела VIII-4. Структура финансијског резултата

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"					ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"				
			претходна		текућа		ИН- ДЕКС	претходна		текућа		ИН- ДЕКС
			РСД	%	РСД	%		РСД	%	РСД	%	
60 до 65 и 68 (део)*	1. Пословни приходи	1001	163.291		161.593		99,0					
66	2. Финансијски приходи	1027	3.620		3.314		91,5					
67, 68, 69	3. Остали приходи*	1039/41/47	9.436		5.234		55,5					
	I. УКУПНИ ПРИХОДИ (1 до 3)		176.347		170.141		96,5					
50 до 55 и 58 (део)*	4. Пословни расходи	1013	155.719		148.128		95,1					
56	5. Финансијски расходи	1032	10.146		8.618		84,9					
57, 58, 59	6. Остали расходи*	1040/42/48	14.090		10.211		72,5					
	II. УКУПНИ РАСХОДИ (4 до 6)		179.955		166.957		92,8					
	7. Резултат из пословних прихода (1 - 4)		7.572	-209,9	13.465	422,9	177,8					
	8. Резултат из односа финансирања (2 - 5)		-6.526	180,9	-5.304	-166,6	-					
	9. Резултат из редовног пословања (7 + 8)		1.046	-29,0	8.161	256,3	780,2					
	10. Резултат из осталих прихода (3 - 6)		-4.654	129,0	-4.977	-156,3	106,9					
	11. Добит (губитак) пре опорезивања (9 + 10)		-3.608	100,0	3.184	100,0	-88,2					

Табела VIII-5. Анализа рентабилности – по нето приносу*

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	П О З И Ц И Ј А	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"			ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"		
			претходна	текућа	ИН- ДЕКС	претходна	текућа	ИН- ДЕКС
			РСД	РСД		РСД	РСД	
	1. Нето добитак (губитак)	1055 (1056)	-3.912	2.678	-68,5			
56	2. Расходи финансирања	1032	10.146	8.618	84,9			
	3. Нето принос на укупан капитал (1+2)		6.234	11.296	181,2			
	4. Просечна укупна средства**		219.209	226.594	103,4			
	5. Просечан сопствени капитал**		126.972	128.909	101,5			
	6. Рентабилност укупног капитала (средстава) (3 / 4 x 100)		2,84	4,99	175,3			
	7. Рентабилност сопственог капитала (1 / 5 x 100)		-3,08	2,08	-67,4			
	8. Просечне дугорочне обавезе**		32.024	32.120	100,3			
	9. Просечан инвестирани капитал (5+8)		158.996	161.028	101,3			
	10. Рентабилност инвестираног капитала (3/9x100)		3,92	7,01	178,9			
	11. Укупан приход		176.347	170.141	96,5			
	12. Коефицијент обрта (11/4)		0,804	0,751	93,3			
	13. Стопа финансијског резултата (3/11x100)		3,54	6,64	187,8			
	14. Рентабилност укупног капитала (средстава) (12 x 13)		2,84	4,99	175,3			

* На писменом се рентабилност укупног и сопственог капитала рачуна само на први начин (првих седам ставки). Детаљно објашњење дато у II поглављу у оквиру тачке 10.4.2. Рентабилност сопственог капитала.

5. АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКОГ ПОЛОЖАЈА

Табела VIII-6. Анализа краткорочне финансијске равнотеже

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	П О З И Ц И Ј А	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
24	1. Готовина и готовински еквиваленти	0057	130	341		
20, 21, 22 и 27	2. Краткорочна потраживања	0038/44	18.270	28.367		
23	3. Краткорочни финансијски пласмани	0048	674	1.211		
28	4. АВР и остало (одложена пореска средства)	0029/58	561	864		
	I. ЛИКВИДНА И КРАТКОРОЧНО ВЕЗАНА СРЕДСТВА (1 до 4)		19.635	30.783		
43	5. Обавезе из пословања и примљени аванси	0441/42	38.163	29.423		
42	6. Краткорочне финансијске обавезе	0433/53	26.196	15.249		
44, 45, 46, 47, 48 и 49 осим 495	7. ПВР, ПДВ и остале обавезе	0432/49/54/29	11.018	7.285		
	II. КРАТКОРОЧНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА (5 до 7)		75.377	51.957		
	Краткорочна равнотежа (II / I)		3,839	1,688		

Табела VIII-7. Анализа дугорочне финансијске равнотеже – класичан начин (у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
Класа 1	1. Залихе - сталне	0031/37	63.261	52.163		
04 и 05	2. Дугорочни фин. пласмани и дугорочна потраживања (и дуг. АВР)	0018/28	5.630	4.974		
00 и 01	3. Нематеријална имовина и уписани а неуплаћени капитал	0003/01	1.874	1.410		
02 и 03	4. Основна средства	0009/17	140.346	133.112		
	I. ДУГОРОЧНО ВЕЗАНА СРЕДСТВА (1 до 4)		211.111	191.659		
41 и 49 осим 498	5. Дугорочне обавезе	0420/28/30	33.709	30.530		
40	6. Дугорочна резервисања	0416	1.875	1.923		
Класа 3	7. Капитал	0401	119.785	138.032		
	IV. ДУГОРОЧНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА (5 до 7)		155.369	170.485		
	Дугорочна равнотежа (II / I)		0,736	0,890		
	Мањак/вишак дугорочних извора (II-I)		-55.742	-21.174		

Табела VIII-8. Анализа финансијске равнотеже – обртним фондом (у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	ПОЗИЦИЈА	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
Кл 3	1. Капитал	0401	119.785	138.032		
40 и 495	2. Дугорочна резервисања	0416/30	1.875	1.923		
41	3. Дугорочне обавезе	0420	33.709	30.530		
	I. ДУГОРОЧНИ ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА (1 до 3)		155.369	170.485		
00 и 01	4. Нематеријална имовина и уписани а неуплаћени капитал	0003/01	1.874	1.410		
02 и 03	5. Основна средства	0009/17	140.346	133.112		
04 и 05	6. Дугорочни фин. пласмани и дугорочна потраживања (и дугорочна АВР)	0018/28	5.630	4.974		
	II. ДУГОРОЧНО ВЕЗАНА СРЕДСТВА (без залиха) (4 до 6)		147.850	139.496		
	8. Обртни фонд (I-II)		7.519	30.989		
Класа 1	9. Сталне залихе	0031/37	63.261	52.163		
	10. Проценат покрића сталних залиха обртним фондом (8 / 9 x 100)		11,9	59,4		

Табела VIII-9. Анализа ликвидности

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	П О З И Ц И Ј А	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
24	1. Готовина и готовински еквиваленти	0057	130	341		
20, 21, 22, 23 и 27	2. Краткорочна потраживања и пласмани	0038/44/48	19.505	30.442		
Класа 1 и 2	3. Обртна средства	0030/29	82.896	82.946		
	4. Дospelе обавезе (10% од краткорочних)		7.538	5.196		
42 до 49 осим 495	5. Краткорочне обавезе	0431/29	75.377	51.957		
	6. Тренутна ликвидност (1 / 4)		0,02	0,07		
	7. Убрзана ликвидност [(1+2) / 5]		0,26	0,59		
	8. Општа (текућа) ликвидност (3 / 5)		1,10	1,60		

Табела VIII-10. Анализа задужености

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	П О З И Ц И Ј А	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
Класа 3	1. Нето капитал	0401	119.785	138.032		
40, 41 и 49 (осим 498)	2. Дугорочне обавезе и резервисања	0416/20/28/30	35.584	32.453		
42 до 49 (осим 495)	3. Краткорочне обавезе	0431/29	75.377	51.957		
	I. УКУПНА ПАСИВА (1 до 3)	0456	230.746	222.442		
	4. Стопа укупне задужености [(2+3) / I x 100]]		48,1	37,9		
	7. Стопа дугорочне задужености (2 / I x 100)		15,4	14,6		
	8. Стопа краткорочне задужености (3 / I x 100)		32,7	23,4		
	9. Органски састав средстава*		62,9	61,6		
	10. Стопа самофинансирања (1 / I x 100)		51,9	62,1		
	11. Финансијски леверидж [(2+3) / 1]		0,926	0,612		

Табела VIII-11. Анализа солвентности

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	П О З И Ц И Ј А	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
	1. Пословна имовина	0059	230.746	222.442		
Класа 4	2. Обавезе	0416+0420+0428+0429+0430+0431	110.961	84.410		
	3. Солвентност (1 / 2)		2,08	2,64		

Табела VIII-12. Анализа одржавања реалне вредности капитала

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	П О З И Ц И Ј А	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
Класа 3	1. Нето капитал	0401	119.785	138.032		
	2. Индекс нето капитала*		97,6	115,2		
	3. Индекс цена на мало (100 + стопа инфлације)		107,6	109,5		

Табела VIII-13. Анализа репродукционе способности

(у 000 РСД)

Група рачуна, рачун	П О З И Ц И Ј А	АОП	ПРЕДУЗЕЋЕ "АГРАР"		ПРЕДУЗЕЋЕ "ВОЈВОДИНА"	
			претходна	текућа	текућа	ставка у бил.
	1. Нето добитак (губитак)	1055 (1056)	-3.912	2.678		
54	2. Трошкови амортизације и резервисања	1020+1023	14.142	10.440		
	3. Бруто средства за репродукцију (1 + 2)		10.230	13.118		
	4. Просечна укупна средства*		219.209	226.594		
	5. Стопа бруто средстава за репродукцију [(3 / 4) x 100]		4,67	5,79		
	Дугорочна финансијска равнотежа		0,736	0,890		
	Стопа отписаности опреме		-	-		

6. АНАЛИЗА ИЗВОРА СРЕДСТАВА И ИНДИКАТОРИ

Табела VIII-14. Пресецање биланса предузећа „Војводина“

(у 000 РСД)

А) ПОДБИЛАНС ДУГОРОЧНИХ СРЕДСТАВА

Позиција	Износ	Позиција	Износ
1. Неуплаћени уписани капитал		1. Капитал	
2. Нематеријална имовина		2. Дугорочна резервисања	
3. Основна средства		3. Дугорочне обавезе	
4. Дугорочни фин. пласмани и потр.			
5. Залихе - сталне			
Укупно		Укупно	

Б) ПОДБИЛАНС КРАТКОРОЧНИХ СРЕДСТАВА

Позиција	Износ	Позиција	Износ
1. Краткорочна потраживања		1. Обавезе из пословања и примљени аванси	
2. Краткорочни фин. пласмани		2. Краткорочне финансијске обавезе	
3. Готовина и еквиваленти		3. ПВР, ПДВ и остале обавезе	
4. АВР и остало			
Укупно		Укупно	

В) ПОДБИЛАНС ФИКТИВНИХ СРЕДСТАВА

Позиција	Износ	Позиција	Износ
1. Одложена пореска средства		1. Одложене пореске обавезе	
Укупно		Укупно	

УКУПНА АКТИВА:		УКУПНА ПАСИВА:	
-----------------------	--	-----------------------	--

Подбиланси	Средства	Извори	+	-
1. Дугорочна средства				
2. Краткорочна средства				
3. Фиктивна средства				
Укупно				

Табела VIII-15. Основни индикатори стања финансирања

(%)

I) ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ СТАЊА ФИНАНСИРАЊА	АОП	"Аграр"	"Војводина"
Учешће (сопственог) капитала у укупној пасиви	(0401/0456)x100	62,1	
Учешће дугорочних обавеза, резервисања и краткорочних обавеза у укупној пасиви	(0415+0431)/0456x100	37,0	
Учешће ПБР и осталих краткорочних обавеза у укупној пасиви	(0431/0456)x100	22,4	
Учешће капитала, дугорочних обавеза и резервисања у укупној пасиви	(0401+0415)/0456x100	76,6	
Учешће дугорочних обавеза у укупној пасиви	(0420/0456)x100	13,7	
Учешће краткорочног финансирања у укупној пасиви	(0433/0456)x100	6,9	

Табела VIII-16. Основни индикатори стања средстава

(%)

II) ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ СТАЊА СРЕДСТАВА	АОП	"Аграр"	"Војводина"
Учешће основних средстава и нематеријалних улагања у укупној активи	(0003+0009+0017)/0059x100	60,5	
Учешће обртних средстава у укупној активи	(0030+0029)/0059x100	37,3	
Учешће обртних средстава умањених за краткорочна финансијска улагања у укупној активи	(0030+0029-0048)/0059x100	36,7	
Учешће финансијских улагања у укупној активи	(0018+0048)/0059x100	2,8	
Учешће (сталних) дугорочних средстава у укупној активи	(0002/0059)x100	62,7	
Отпис основних средстава		-	

Табела VIII-17. Основни индикатори хоризонталне финансијске структуре

(%)

III) ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ ХОРИЗОНТАЛНЕ ФИНАНСИЈСКЕ СТРУКТУРЕ	АОП	"Агпар"	"Војводина"
Покриће сталних средстава капиталом	(0401/0002)x100	99,0	
Основна средства и нематеријална улагања у односу на капитал	(0003+0009+0017)/0401x100	97,5	
Покриће активе капиталом	(0401/0059)x100	62,1	
Основна средства у односу на дугорочне обавезе	(0009+0017)/0420x100	436,0	
Краткорочно покриће краткорочних обавеза (обртна имовина у односу на краткорочне обавезе)	(0030+0029)/0431x100	166,3	
Однос купаца и добављача	(0038/0442)x100	93,0	
Однос краткорочних потраживања и краткорочних обавеза	(0038+0044)/0431x100	56,9	

Табела VIII-18. Основни индикатори економичности

IV) ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ ЕКОНОМИЧНОСТИ	АОП	"Аграр"	"Војводина"
Економичност пословања (однос пословних прихода и пословних расхода)	1001/1013	1,091	
Укупна економичност (однос укупног прихода и укупних расхода)	1043/1044	1,019	
Економичност из односа финансирања (однос прихода од финансирања и расхода финансирања)	1027/1032	0,385	
Профитабилност пословних прихода (пословни приходи умањени за пословне расходе у односу на пословне приходе)	(1001-1013)/1001	0,083	
Нето профитабилност пословних прихода (пословни приходи умањени за пословне расходе, порезе и доприносе на добит у односу на пословне приходе)	(1001-1013-1051)/1001	0,080	
Нето добитак или губитак у односу на укупан приход	1055(1056)/1043	0,016	
Нето добитак или губитак у односу на приходе од продаје	1055(1056)/(1002+1005)	0,018	
Нето добитак или губитак у укупном расходу	1055(1056)/1044	0,016	

Табела VIII-19. Основни индикатори по раднику – продуктивност

(у 000 РСД)

V) ОСНОВНИ ИНДИКАТОРИ ПО РАДНИКУ - ПРОДУКТИВНОСТ	АОП	"Аграр"	"Војводина"
Укупан приход по раднику	1043/број радника	872,5	
Нето добит по раднику	1055/број радника	13,7	
Нето губитак по раднику	1056/број радника	0,0	
Бруто зараде по раднику	1016/број радника	68,2	

IX) ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Појам и сврха анализе пословања. Место и повезаност анализе са другим дисциплинама.
 2. Предмет анализе пословања – уопште, подручја анализе пословања, класификација делатности.
 3. Задаци и циљеви анализе пословања. Принципи анализе.
 4. Методи и инструменти анализе.
 5. Корисници анализе пословања. Врсте анализе.
 6. Остварена укупна производња – уопште, начини утврђивања.
 7. Анализа обима и структуре укупне производње и по јединици капацитета – поређења, одступања.
 8. Анализа намене производа. Анализа степена интеграције.
 9. Укупан приход- дефинисање, утврђивање, фактори који утичу на величину и структуру укупног прихода.
 10. Принципи обрачуна укупног прихода.
 11. Доходак – дефинисање, утврђивање, независно кретање укупног прихода и дохотка.
 12. Добит /губитак – методе утврђивања, расподела/покриће.
 13. Акумулација – појам, амортизација као додатну извор акумулације.
 14. Анализа рада – значај и потреба за анализом рада, флуктуација радне снаге.
 15. Анализа обима ангажоване радне снаге – фактори, израчунавање, искоришћење фонда радног времена.
 16. Анализа структуре радне снаге.
 17. Анализа продуктивности рада- значај, начини мерења, акумулативност рада.
 18. Анализа општих услова привређивања. Општи природни и економски услови.
-
19. Анализа основних средстава: појам, класификација, вредности основних средстава за потребе анализе. Основна средства у функцији и ван функције.
 20. Анализа структуре и кретања основних средстава.
 21. Вредновање основних средстава.
 22. Фактори рабаћења основних средстава.
 23. Амортизација основних средстава – појам и значај, за рачуноводствене и пореске сврхе.
 24. Анализа степена истрошености основних средстава. Неопходност рашчлањавања појединих категорија основних средстава.
 25. Ревалоризација основних средстава – појам, значај, предмет, наша пракса, пропуштена амортизација.
 26. Анализа степена коришћења основних средстава.
 27. Анализа ефективности основних средстава – начини исказивања, апсолутна и релативна ефективност.
 28. Анализа обртних средстава- појам, класификација, билансна припадност. Анализа обима, структуре и динамике укупних обртних средстава.

29. Анализа залиха материјала.
 30. Анализа залиха готових производа и недовршене производње. Анализа потраживања од купаца.
 31. Анализа кружног кретања (обртања) обртних средстава – значај, опште формуле. Анализа обрта укупних обртних средстава.
 32. Анализа обрта појединих облика обртних средстава.
 33. Методи утврђивања потребних обртних средстава.
 34. Анализа трошкова (увод) – значај, циљ, специфичности у пољопривреди.
 35. Анализа трошкова на нивоу предузећа – по природним врстама, структура и динамика.
 36. Анализа трошкова по месту настанка – директни трошкови уопште, трошкови материјала, одступања.
-
37. Анализа директних трошкова - уопште, трошкови механизације и директне амортизације. Анализа економичности пословања – уопште, индикатори.
 38. Анализа општих трошкова – уопште, ОТ биљне и ОТ сточарске производње.
 39. Анализа општих трошкова – уопште, ОТ управе. Анализа оправданости примене одређених кључева за расподелу.
 40. Анализа трошкова заснована на флексибилном планирању.
 41. Састављање, садржина и схватање биланса стања и биланса успеха.
 42. Повезаност биланса стања и биланса успеха.
 43. Анализа структуре и распореда укупног прихода.
 44. Анализа структуре и распореда пословног прихода, глобални паритет.
 45. Анализа структуре финансијског резултата.
 46. Анализа рентабилности са становишта приноса на уложена средства.
 47. Анализа финансијске равнотеже - појам финансијске равнотеже, анализа краткорочне финансијске равнотеже.
 48. Анализа финансијске равнотеже - појам финансијске равнотеже, анализа дугорочне финан. равнотеже на основу дугорочно везаних средстава.
 49. Анализа финансијске равнотеже - појам финансијске равнотеже, анализа дугорочне финансијске равнотеже на основу обртног фонда.
 50. Анализа ликвидности на бази коефицијената. Финансијска стабилност.
 51. Анализа задужености и солвентности.
 52. Анализа одржавања реалне вредности сопственог капитала.
 53. Анализа репродукционе способности.
 54. Анализа коришћења извора средстава у складу са наменом. Пресецање биланса.

НАПОМЕНА: На усменом се могу добити потпитања из свих вежби.

X) ЛИТЕРАТУРА

1. Vukoje, V., Aleksandra, Figurek (2012): *Agro-sector in Vojvodina From the Transition to the Global Economic Crisis*, International Scientific Meeting, Sustainable agriculture and rural development in terms of the Republic of Serbia strategic goals realization within the Danube region, Tematic proceedings, Tara-Serbia, p.1529-1546.
2. Vukoje, V., Dobrenov, I. (2011): *Financial position of food industry in Vojvodina during transition period*, Agricultural Economics-Czech, 57, p. 185-198.
3. Вукоје В. (2006): *Обрачун трошкова ABC методом у пољопривредним предузећима*, Пољопривредни факултет, Нови Сад.
4. Вукоје, В. (2015): *Финансијски положај предузећа из области пољопривреде и прехрамбене индустрије Војводине - монографија*, Пољопривредни факултет Нови Сад.
5. Вукоје, В. (2017): *Рачуноводство пољопривредних предузећа (практикум)*, Пољопривредни факултет Нови Сад.
6. Вукоје, В., Зекић, В. (2010): *Економски положај пољопривредних предузећа у Војводини (2001-2009)*, Економика пољопривреде, Београд, вол. 57, бр. 3, стр. 411-424.
7. Вукоје, В., Милић, Д., Малетић, Д. (2008): *Анализа основних параметара успеха прехрамбене индустрије Војводине*, ПТЕП – Часопис за процесну технику и енергетику у пољопривреди, бр. 12, стр. 60-63.
8. Вукоје, В., Миљатовић, А., Зорановић, Т. (2017): *Оцена финансијског положаја привредних друштава из агросектора Војводине*, Агроекономика, Нови Сад, вол. 46, бр. 76, стр. 119-130.
9. Глишовић, Ана (2013): *Финансијски положај пољопривредних предузећа Војводине у периоду транзиције - мастер рад*, Пољопривредни факултет Нови Сад.
10. Добренов, И., Вукоје, В. (2010): *Анализа финансијске структуре предузећа на бази токова обртног фонда*, Агроекономика, бр. 47-48, стр. 48-56.
11. Дохчевић, С., Малешевић, Ђ. (1989): *Систем анализе пословања и информације у предузећу*, Савремена администрација, Београд.
12. Дувњак, К. (1989): *Финансијски положај и проблеми финансирања пољопривреде друштвеног сектора*, Економика пољопривреде, Београд.
13. Малешевић, Ђ., Старчевић, В. (2010): *Пословна анализа*, Универзитет у Источном Сарајеву, Факултет пословне економије Бијељина.
14. Малинић, Д., Милићевић, В., Стевановић, Н. (2016): *Управљачко рачуноводство*, Економски факултет Београд.
15. Мијић, Ђ. (1981): *Финансијска анализа пословања*, Пољопривредни факултет, Нови Сад.
16. Миљатовић, А., Вукоје, В. (2019): *Рацио анализа профитабилности предузећа из агросектора АП Војводине*, Агроекономика, Нови Сад, вол. 48, бр. 82, стр. 49-60.
17. Обреновић, Д. (1983): *Утврђивање потребних обртних средстава у агроиндустријском комплексу*, Пољопривредни факултет, Нови Сад.

18. Обреновић, Д., Вукоје, В. (2000): *Анализа финансијског резултата и финансијског положаја пољопривредних предузећа Војводине*, Агроекономика бр. 29, стр. 46-64.
19. Ранковић, Ј. (1999): *Управљање финансијама предузећа*, Економски факултет, Београд.
20. Ранковић, Ј. (1997): *Репетиторијум о финансијском положају и кредитној способности предузећа*, Београд.
21. Ранковић, Ј. (2011): *Како су се променили рентабилитетни и финансијски положај у привреди Србије у 2010. години?*, Економика предузећа, вол. 59, бр. 5-6, стр. 262-265.
22. Родић, Ј. (1991): *Пословне финансије*, Економика, Београд.
23. Родић, Ј., Андрић, М., Вукелић, Г., Вуковић, Б. (2017): *Анализа финансијских извештаја (друго, допуњено и измењено издање)*, Економски факултет, Нови Сад.
24. Родић, Ј., Вукелић, Г., Андрић, М. (2007): *Теорија, политика и анализа биланса*, Пољопривредни факултет Универзитета у Београду.